

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage

รายงานประจำปี

2561

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือ “สมเด็จพระย่า”
ทรงก่อตั้ง มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
โดยพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ 100,000 บาท
เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2515 เพื่อแก้ปัญหา
“เจ็บ จน ไม่รู้” ของประชาชน

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เป็นนายกิตติมศักดิ์ ตั้งแต่วันที่ 2538 จนถึงปัจจุบัน
พระองค์ยังคงทรงงานสืบทอดพระราชปณิธานของสมเด็จพระย่าอย่างต่อเนื่อง
เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับประชาชนและสร้างแรงบันดาลใจให้คนรุ่นใหม่
เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

สารจากประธานกรรมการ

“การพัฒนาไม่มีวันจบ” ต้องทำอย่างต่อเนื่องให้ก้าวหน้าขึ้นให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา แม้บางโครงการสิ้นสุดไปแล้ว นั่นคือ ชุมชนอยู่ได้ด้วยตนเองในระดับหนึ่งแล้ว แต่ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ยังคงยึดติดตาม และเป็นທີ່ปรึกษาเมื่อชุมชนต้องการ

กว่า 40 ปีที่เราเดินทางจากมูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทย ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จนมาเป็นมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ เรามีองค์ความรู้และประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งสามารถเผยแพร่และส่งต่อไปยังนักพัฒนารุ่นใหม่ ตลอดจนหน่วยงานที่สนใจ เพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคมนำไปเป็นแนวปฏิบัติและปรับใช้ได้ รวมถึงเยาวชนคนรุ่นใหม่ในเมือง ซึ่งมีศักยภาพสูง แต่ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาในภาพรวมของประเทศ ทั้งด้านการเกษตร ป่า และยาเสพติด

ในปี 2561 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ผนึกกำลังกับภาครัฐและเอกชน ในการขยายผลการพัฒนา โดยได้เริ่มดำเนินโครงการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน ที่ตำบลท่าตอน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างรอบด้านและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด นอกจากนี้ ยังได้เริ่มต้นโครงการพัฒนาแห่งใหม่ในประเทศเมียนมา พร้อมทั้งขยายบทบาทด้านการเป็นที่ปรึกษาและผลักดันนโยบาย ทั้งในและต่างประเทศด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน อูรกิจเพื่อสังคม ยาเสพติดและอาชญากรรม

ผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาจึงถือว่าเป็นที่น่าพอใจ เพราะสามารถส่งเสริมสังคมและชุมชนให้มั่นคงขึ้นได้ อีกทั้งเจ้าหน้าที่ทุกคนของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังเข้มแข็ง ท้วมเทร่างกาย แรงใจ และสติปัญญาอย่างเต็มที่ เพื่อสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในการสร้างความยั่งยืนให้ประเทศไทยและโลกใบนี้ต่อไป

A handwritten signature in black ink, consisting of several fluid, overlapping strokes.

หม่อมราชวงศ์ตติศนันดดา ติศกุล
ประธานกรรมการ
มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

สารจากเลขาธิการ

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ มุ่งเน้นที่จะแก้ปัญหาความยากจน และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้ผู้คนหลุดพ้นจากคำว่า “เจ็บ จน ไม่รู้” ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้คนเหล่านั้นไม่สามารถที่จะช่วยเหลือตัวเองได้ โดยใช้การศึกษาและสิ่งแวดล้อมเป็นตัวช่วยในการขัดเกลา พร้อมปูรากฐานให้กับคนรุ่นต่อไป

การศึกษาเป็นสิ่งที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ให้ความสำคัญมาโดยตลอด เพราะการศึกษาจะเป็นเครื่องมือช่วยชี้นำไปในทางที่ถูกที่ควร อีกทั้งความรู้ที่ได้จากการศึกษายังช่วยต่อยอดเมื่อไปประกอบอาชีพหรือทำธุรกิจได้ ซึ่งเห็นได้จากโครงการพัฒนาออยตุงฯ ที่ปัจจุบันผู้คนสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปต่อยอดได้ด้วยตัวเอง จนสามารถเป็นเจ้าของกิจการต่างๆ ส่วนเยาวชนก็มีโอกาสได้เล่าเรียน ซึ่งส่งผลให้เยาวชนมีความต้องการที่จะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นจนถึงระดับมหาวิทยาลัย สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้จากการปลูกฝังให้พวกเขารักการเรียนรู้ไปตลอดชีวิต อันเป็นผลมาจากการได้รับความรู้ทักษะ หรือประสบการณ์จากการศึกษา หรือกิจกรรมในวิถีชีวิตที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ตั้งแต่เกิดจนตาย

ด้านสิ่งแวดล้อม ในปีที่ผ่านมามูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้นำร่องโครงการจัดการขยะ มีการจัดตั้งศูนย์คัดแยกขยะ ที่ใช้เป็นศูนย์อบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะ จนสามารถแปลงขยะให้กลายเป็นเงินได้อีกทั้ง มีการขยายผลไปยังชุมชนอย่างจริงจัง เพื่อแก้ปัญหาบ่อฝังกลบลดปริมาณขยะ และนำขยะมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด ทั้งยังตอบสนองนโยบายเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอีกด้วย

ในปี 2561 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังคงบทบาทการเป็นผู้นำทางด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการขยายผลจากโครงการเดิมไปจนถึงการริเริ่มโครงการใหม่และยังคงทำหน้าที่เป็นนักปฏิบัติ คือ การพาทำ เพื่อให้มั่นใจว่าชุมชนเหล่านั้นจะได้เรียนรู้ไปพร้อมๆ กับพวกเรา โดยมีการติดตาม วัดและประเมินผลอยู่เสมอ ท้ายนี้ พวกเรายังคงระลึกถึงพระดำรัสของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี อยู่เสมอว่า “ไม่มีใครอยากเป็นคนไม่ดี แต่ที่เขาไม่ดีเพราะขาดโอกาสและทางเลือก” ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้พวกเราเจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ทุกคนยังคงปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อไป

ท่านผู้หญิงบุตร วีระไวทยะ
เลขาธิการ
มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

คณะกรรมการ และคณะที่ปรึกษา มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

คณะกรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

1. หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล	ประธานกรรมการ
2. ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ	กรรมการ และเลขาธิการ
3. นายนคร พงศ์น้อย	กรรมการ
4. นายบรรอง พงษ์พานิช	กรรมการ และเหรัญญิก
5. นางสาวภาวณา เนียมลอย	กรรมการ และเลขานุการ
6. คุณหญิงพวงร้อย ดิศกุล ณ อยุธยา	กรรมการ
7. หม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล	กรรมการ
8. นายจิทัต ศรสงคราม	กรรมการ
9. นายวิโรฒ สันติประภพ	กรรมการ
10. นายฐาปน สิริวัฒนภักดี	กรรมการ
11. นายมนูญ สรรค์คุณากร	กรรมการ
12. นางกุลภัทรา ลิโรดม	กรรมการ
13. นายพิพัฒพงศ์ อิศรเสนา ณ อยุธยา	กรรมการ
14. นางสาวบุรณี รัชไชยบุญ	กรรมการ

คณะที่ปรึกษามูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

1. นายอภิลาศ โอสถานนท์	ที่ปรึกษามูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ
2. นายเชี่ยวชาญ เดียงศิริ	ที่ปรึกษามูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ
3. นายฤกษ์ ศยามานนท์	ที่ปรึกษามูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ
4. นายสุเมธ ตันติเวชกุล	ที่ปรึกษามูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ
5. พลเอก เป้ง มาลากุล ณ อยุธยา	ที่ปรึกษามูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ
6. นางปัทมา เพชรเรียง	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

คณะที่ปรึกษาประธานกรรมการ

1. Mr. Alessandro Calvani	ที่ปรึกษาประธานกรรมการ
2. นายรอม ทิรัญพฤษ์	ที่ปรึกษาประธานกรรมการ
3. นายบุญชอบ สุทธมนัสวงษ์	ที่ปรึกษาประธานกรรมการ

คณะที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหาร

1. นางสาวต๋องใจ ธนะขานันท์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหาร
2. นายอภิราม จันทโรเสนา	ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหาร

วิสัยทัศน์

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
มุ่งพัฒนาชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม
ตามหลักการทรงงานของสมเด็จพระเจ้า
เพื่อสร้างความสุข ความยั่งยืน และความมั่นคง

พันธกิจ

ผลักดันให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนทางเศรษฐกิจ
สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ด้วยการปฏิบัติการพัฒนา
การบูรณาการความร่วมมือ การให้คำปรึกษา และการฝึกอบรม
และส่งเสริมให้การพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง
เป็นแนวทางพัฒนากระแสหลักของประเทศไทย

เส้นทางแม่ฟ้าหลวง

2515

2516

2517

2528

2530

2531

2515

- สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงก่อตั้ง “มูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทยในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี” ต่อมาในปี 2524 ได้เปลี่ยนชื่อมูลนิธิฯ จากคำว่า “ในพระอุปถัมภ์” เป็น “ในพระราชูปถัมภ์”

2516

- เปิดร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาชาวไทยภูเขาเป็นแห่งแรกที่จังหวัดเชียงใหม่

2517

- จัดทำโครงการอบรมเยาวชนชาวไทยภูเขาในถิ่นห่างไกล ให้ได้มีโอกาสเข้ามาเรียนในโรงเรียนที่จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้เยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและสร้างความเป็นผู้นำชุมชน ณ อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง

2528

- มูลนิธิฯ เปลี่ยนชื่อเป็น “มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี”

2530

- สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรพื้นที่บริเวณหน่วยอนุรักษ์ ดันน้ำ 31 ดอยตุง เพื่อสร้างที่ประทับ และพื้นที่ทรงงาน โดยทรงมีพระราชดำริว่า “ฉันจะปลูกป่าบนดอยตุง” จึงเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการพัฒนา ดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และ พระตำหนักดอยตุง

2531

- รัฐบาลเริ่มโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ 9,900 ไร่ เนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เจริญพระชนมายุครบ 90 พรรษา

2532

2533

2535

2536

2532

- ก่อตั้ง บริษัท นวดี จำกัด เนื่องในโอกาส สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เจริญพระชนมายุครบ 90 พรรษา เพื่อปลูกป่าเศรษฐกิจในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ โดยมีผู้ถือหุ้น 6 บริษัท ได้แก่ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ บริษัท มิตรชวยแอนด์คัมปานีไทยแลนด์ จำกัด ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน) บริษัท เอ็อซูเกียริติ จำกัด และธนาคารซูมิโต โม มิตรชวย แบงกิง คอร์ปอเรชั่น โดยผู้ถือหุ้นไม่รับเงินต้นคืน และให้นำกำไรไปใช้ในการพัฒนาสังคมและชุมชนต่อไปจึงเป็นการดำเนินงานธุรกิจเพื่อสังคมเต็มรูปแบบแห่งแรกของประเทศไทย

2533

- ก่อตั้ง “ศูนย์ส่งเสริมอาชีพหัตถกรรม เพื่อฝึกอบรมการทอผ้าและเย็บผ้า” ปัจจุบันใช้ชื่อว่า “ศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ” โดยเปิดร้านจำหน่ายสินค้าแห่งแรกที่ โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ปัจจุบันคือร้าน “ดอยตุงไลฟ์สไตล์”

2535

- สร้าง “สวนรุกขชาติแม่ฟ้าหลวง ดอยช้างมูบ” เพื่อรวบรวมและอนุรักษ์พันธุ์ไม้หายาก อาทิ ดอกกุหลาบพันปี กล้วยไม้พื้นเมือง และสร้างงานให้ชุมชนบนพื้นที่แนวตะเข็บชายแดนไทย-เมียนมาที่เคยเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติด
- ก่อตั้งศูนย์บำบัดยาเสพติดที่บ้านผาหมี เพื่อให้ผู้ติดยาประมาณ 500 คน กลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สุจริตและมั่นคง

2536

- พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนิน “สวนรุกขชาติแม่ฟ้าหลวง ดอยช้างมูบ” โดย พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานชื่อจุดชมวิวที่สูงที่สุดของเทือกเขานางนอนว่า “สิริ แลเมียนมา”

The sale of this product contributes to the achievement of drug free world. Through alternative sustainable development, villagers who once depended on opium production and use can now earn secure legitimate incomes by making these products.

2537

2538

2539

2541

2543

2545

2537

- สร้างโรงคั่วกาแฟ และโรงงานแปรรูปแมคคาเดเมีย เพื่อต่อยอดการปลูกป่าเศรษฐกิจ

2538

- เปิดร้านค้าเฟ้ดอยตุงแห่งแรกที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ

2539

- หลังจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี สวรรคต พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณรับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นนายกิตติมศักดิ์จวบจจุบัน

2541

- เริ่มการพัฒนาการศึกษาที่โรงเรียนบ้านเขาแห่งพัฒนา ในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ โดยใช้การเรียนการสอนแบบทฤษฎีสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism)

2543

- องค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เฉลิมพระเกียรติยกย่องสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ให้เป็น “บุคคลสำคัญของโลก”
- โครงการพัฒนาดอยตุงฯ มีรายได้เลี้ยงตนเองจากการทำธุรกิจเพื่อสังคม หัตถกรรม ท่องเที่ยว อาหาร และเกษตร สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานและการพัฒนาสังคมในพื้นที่ดอยตุง

2545

- เริ่มโครงการ “ดอยตุง 2” (2545-2547) ที่หมู่บ้านห้อยง่า รัฐฉาน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการทำโครงการขยายผลต่างประเทศ
- United Nations Office on Drug and Crime (UNODC) ได้มอบป้ายติดสินค้าที่มีตราสัญลักษณ์ UNOD และข้อความรับรองว่า “รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์นี้มีส่วนสนับสนุนให้โลกปลอดจากยาเสพติด”
- หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล เลขาธิการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ (ตำแหน่งในขณะนั้น) ได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกคณะกรรมการอำนวยการ ของสำนักงานยาเสพติดแห่งสหประชาชาติและอาชญากรรม (UNODC) ในการประเมินการพัฒนาทางเลือก (UNODC Steering Committee on Thematic Evaluation on Alternative Development)

2546

2546

- นำการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอว์ (Montessori) มาใช้ที่โรงเรียนบ้านเขาแห่งพัฒนา ในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ สำหรับการศึกษาช่วงประถมวัย เพื่อพัฒนาให้เด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เตรียมความพร้อมพื้นฐานและปลูกฝังอุปนิสัยการเรียนรู้
- ร่วมมือกับมูลนิธิ Japan International Friendship and Welfare Foundation (JIFF) ตั้งศูนย์ฝึกอบรมทางการแพทย์ เพื่อพัฒนาทักษะให้บุคลากรทางการแพทย์ พร้อมสนับสนุนด้านอุปกรณ์ทางการแพทย์ แก่ประเทศสมาชิก อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง 4 ประเทศ ได้แก่ ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย

2548

- พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (ขณะทรงดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในขณะนั้น) ทรงเป็นประธานในพิธีเปิด “หอฝิ่น อุทยานสามเหลี่ยมทองคำ”
- ร่วมกับมูลนิธิสยามกัมมาจล ดำเนินโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ (ปลูกป่าแก้ง) ที่บ้านปางมะหัน ตำบลเทอดไทย จังหวัดเชียงราย โดยใช้หลักการปลูกป่าแบบปลูกเสริม

2548

2549

2549

- เริ่มโครงการ “ดอยตุง 3” (2549-2555) ที่จังหวัดบัลคท์ สาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน
- เริ่มโครงการ “ดอยตุง 4” (2549-2553) ที่จังหวัดอาแจะห์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย
- ร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนาขยายพื้นที่ปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติไปยังหมู่บ้านบุณะ ตำบลเทอดไทย จังหวัดเชียงราย โดยใช้หลักการปลูกป่าแบบไม่ปลูก
- กาแฟดอยตุงได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication) จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

2551

- ผลักดันให้แนวทางการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนของประเทศไทยอยู่ในมติของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติที่ 2008/16 กระทรวงพาณิชย์

2551

2552

2552

- หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล เลขานุการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ (ตำแหน่งในขณะนั้น) ได้รับเลือกจาก Schwab Foundation for Social Entrepreneurship ให้เป็นหนึ่งในผู้ประกอบการเพื่อสังคมดีเด่นสำหรับภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประจำปี 2552
- ร่วมกับมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ สืบสานแนวพระราชดำริ เริ่มโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบบูรณาการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดน่าน ตามแนวพระราชดำริ (2552-2556) ครอบคลุม 21 หมู่บ้าน 3 อำเภอ ในจังหวัดน่าน ได้แก่ อำเภอท่าวังผา อำเภอสองแคว และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

2554

2554

- เริ่มโครงการ “ตอยตุง 5” (2554-2560) ที่อำเภอเขนันทองของภาคมะกวย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
- เริ่ม “โครงการกล้า...ดี : พื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้ประสบอุทกภัยอย่างยั่งยืน” ในพื้นที่ 13 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก พิจิตร นครสวรรค์ อุทัยธานี ชัยนาท ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา นครปฐม นครนายก ปทุมธานี และนนทบุรี เพื่อฟื้นฟูอาชีพให้เกษตรกรหลังน้ำลด จากเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ในภาคกลางของประเทศ

2555

2555

- เริ่มโครงการ “ตอยตุง 6” (2555-2560) ที่จังหวัดท่าชีเหล็ก และจังหวัดเมืองสาด รัฐฉาน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา 2556
- สมัชชาใหญ่สหประชาชาติรับ “แนวปฏิบัติสากลกว่าด้วยการพัฒนาทางเลือก” (United Nations Guiding Principles on Alternative Development) ซึ่งเริ่มต้นจากการประชุม ICAD ที่โครงการพัฒนาตอยตุงฯ ในปี 2554 เป็นแนวทางในการดำเนินโครงการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน

2556

2556

- เริ่ม “โครงการปลูกป่า สร้างคน บอนวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำบรรเทาอุทกภัย จังหวัดน่าน” (2556-2560) ครอบคลุมพื้นที่ 250,000 ไร่ เพื่อต่อยอดการ “ปลูกคน” ที่เริ่มดำเนินโครงการตั้งแต่ 2552
- ดำเนินโครงการของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยสหประชาชาติ (UN High Commissioner for Refugees - UNHCR) ในการสำรวจข้อมูลผู้พลัดถิ่นในพื้นที่พักพิงชั่วคราว 9 แห่งตลอดแนวชายแดนไทย-เมียนมา ครอบคลุมผู้พลัดถิ่น 130,000 คน เพื่อให้ทราบข้อมูลประชากรปัจจุบันและความต้องการในการดำรงชีวิตในอนาคต

2557

2557

- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับรางวัลนิกเคียเอเชีย (Nikkei Asia) จากหนังสือพิมพ์และสำนักข่าวนิกเคียของประเทศญี่ปุ่น ในฐานะองค์กรยอดเยี่ยมของเอเชียด้านการพัฒนาชุมชนและวัฒนธรรม

2558

2559

2560

2561

2558

- สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีรับสั่งในการประชุมคณะกรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ให้โครงการพัฒนาโดยดุษฎีฯ เข้าไปผลักดันและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนในอำเภอแม่ฟ้าหลวง ซึ่งเป็นพื้นที่ข้างเคียงโครงการพัฒนาโดยดุษฎีฯ
- ร่วมกับมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ จัดทำโครงการซ่อมแซมปรับปรุงเสริมฝาย อ่างเก็บน้ำและการส่งน้ำด้วยระบบท่อในจังหวัดน่าน โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ อบรมให้ความรู้ และดูแลการดำเนินงานซ่อมแซมฝาย 663 ตัว ครอบคลุมพื้นที่การเกษตร 100,000 ไร่ กระจายอยู่ในแต่ละอำเภอในจังหวัดน่าน สร้างรายได้ให้เกษตรกรเพิ่มขึ้น 600 ล้านบาทต่อปี
- กาแฟดอยตุง ได้รับการจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication) จากสหภาพยุโรป

2559

- ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการเริ่มโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่ไม่ใช่ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ ให้แก่โรงเรียนในตำบลเทอดไท ตำบลแม่สลองนอก ตำบลแม่สลองใน และตำบลแม่ฟ้าหลวง โดยมีเป้าหมาย 26 โรงเรียน ระยะเวลา 2560-2564
- เริ่มดำเนินการขยายผลการพัฒนาและจัดการระบบน้ำในอำเภอแม่ฟ้าหลวง สร้างและซ่อมแซมฝาย อนุรักษ์ฝายเพื่อการเกษตร และอุปโภคบริโภค วางระบบส่งน้ำด้วยท่อ สร้างถังเก็บน้ำบริโภค และระบบกรองน้ำในหมู่บ้านที่ต้องการ

- สร้างพันธมิตรกับรัฐบาลเยอรมันและหน่วยงานด้านการพัฒนาเยอรมัน (GIZ) ภายใต้โครงการ "Global Partnership on Drug Policy and Development" (GPPDD) เพื่อให้คำปรึกษาแก่ประเทศที่ประสบปัญหาการปลูกพืชเสพติดและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2560

- เริ่มโครงการความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและมูลนิธิ หรือ Team D ประกอบด้วย 4 มูลนิธิ ได้แก่ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ มูลนิธิรากแก้ว และมูลนิธิมั่นพัฒนา บริษัทเอกชน 9 บริษัท ได้แก่ บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) บริษัท เทสโก้ โลตัส จำกัด บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ประชารัฐ รักสามัคคี (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และบริษัท ยูนิลีเวอร์ ไทยเทรดดิ้ง จำกัด เพื่อบูรณาการการทำงานในพื้นที่จริง และผลักดันให้เกิดการทำงานร่วมกัน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามศาสตร์พระราชาและตำราแม่ฟ้าหลวง

2561

- สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา เสด็จพระราชดำเนินไปทรงตรวจเยี่ยมการดำเนินงานโครงการร้อยใจรักฯ หลังจากเริ่มดำเนินโครงการเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2560 ในพื้นที่ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
- โครงการพัฒนาโดยดุษฎีฯ ประสบความสำเร็จด้านการบริหารจัดการขยะภายในโครงการฯ สามารถลดปริมาณขยะที่ไปสู่บ่อฝังกลบได้เป็นศูนย์ (Zero Waste to Land Fill)

โครงสร้างการดำเนินงาน มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในปี 2561

โครงการต้นแบบ

อุทยานศิลปวัฒนธรรม
แม่ฟ้าหลวง

โครงการพัฒนาออยตุง
(พื้นที่ทรงงาน)
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หอผี
อุทยานสามเหลี่ยมทองคำ

โครงการขยายผล
ต่างประเทศ

- โครงการพัฒนาทางเลือก เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน ไทย-เมียนมา
 - พื้นที่หนองตะยา อำเภอพินเลา รัฐฉาน
 - พื้นที่ จังหวัดท่าซี้เหล็ก รัฐฉาน

โครงการขยายผล

การเผยแพร่ องค์ความรู้ ในวงกว้าง

โครงการขยายผล ในประเทศ

- โครงการศึกษาและพัฒนาการปลูกชาน้ำมัน และพืชน้ำมันอื่นๆ หมู่บ้านปางมะหัน และปุณะ ตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
- โครงการปลูกป่า สร้างคน บนวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย จังหวัดน่าน
- โครงการร้อยใจรักษ์ ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

การผลักดัน
เชิงนโยบาย

มหาวิทยาลัย
ที่มีชีวิต

โครงการพัฒนาอดอยตุงฯ ทำสำเร็จ จัดการขยะที่เหลือทิ้งสู่บ่อฝังกลบ จนเป็น “0”

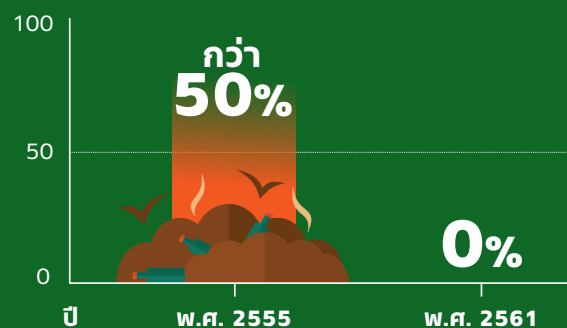
ความสำเร็จล่าสุด

จากการศึกษาพบว่า ขยะที่ย่อยสลายได้ เช่น เศษอาหาร เมื่อถูกทิ้งแล้วนำไปจัดการด้วยการฝังกลบลงดินนั้น ไม่ได้กลายเป็นปุ๋ยอย่างที่เราคิด แต่มายังส่งผลกระทบต่อโลกอย่างร้ายแรง เพราะบ่อขยะเกือบทั้งหมดเป็นการหมักแบบไร้อากาศ เศษอาหารจะสลายและปล่อยก๊าซมีเทนออกมา ซึ่งส่งผลให้เกิดสภาวะโลกร้อนรุนแรงกว่าคาร์บอนไดออกไซด์ถึง 25 เท่า ซึ่งสามารถแก้ไขได้ด้วยการจัดการขยะอย่างถูกวิธี

โครงการพัฒนาอดอยตุงฯ จึงเริ่มบริหารจัดการขยะภายใต้แนวคิด “Zero Waste” ในพื้นที่โครงการฯ ตั้งแต่ปี 2555 เป้าหมายเพื่อลดปริมาณขยะที่เหลือทิ้งลงสู่บ่อฝังกลบให้เป็นศูนย์ (Zero Waste to Landfill) จากการลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังตลอด 6 ปีที่ผ่านมา ส่งผลให้ล่าสุดในปี 2561 ประสบความสำเร็จสามารถลดปริมาณขยะที่เหลือทิ้งลงสู่บ่อฝังกลบเป็นศูนย์ได้ในที่สุด

ผลสำเร็จ

ปริมาณขยะที่เหลือทิ้งลงสู่บ่อฝังกลบ

*สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ 280.67 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

เบื้องหลังความสำเร็จของการแยกขยะ

เบื้องหลังความสำเร็จของกระบวนการการแยกขยะ คือ การร่วมมือร่วมใจกันของพนักงานทุกคนที่ปฏิบัติตามหลักการแยกขยะแบบแบ่งตามการใช้ประโยชน์ โดยเริ่มแยกตั้งแต่ต้นทาง ช่วยไม่ให้ขยะจำนวนมากจากพื้นที่โครงการพัฒนาตอยตุฯ ตกเป็นภาระหนักของคนไม่กี่คนที่รออยู่ปลายทาง

โดยหลักการแยกขยะตามการใช้ประโยชน์ แบ่งออกเป็น 6 ชนิด ได้แก่

1. ขยะย่อยสลายได้ เช่น เศษอาหาร เศษผัก ภาชนะย่อยสลายได้ ฯลฯ จัดการโดยนำไปทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยไส้เดือน น้ำหมัก EM ผลิตท่อนอนแมลงวันลาย และอาหารสัตว์

2. ขยะขายได้ เช่น แก้วงานพลาสติก กระดาษ โลหะ ฯลฯ จัดการโดยคัดแยก รวบรวม แล้วนำไปจำหน่าย

3. ขยะเปื้อน เช่น พลาสติกที่เปื้อนอาหาร ฯลฯ จัดการโดยนำมาล้าง บันทึบ แล้วนำไปจำหน่าย

4. ขยะพลังงาน เช่น เศษด้าย เศษกระดาษ วัสดุเหลือทิ้งกะลาแมคคาเดเมีย ฯลฯ จัดการโดยนำไปเผาเป็นพลังงานความร้อนเพื่อใช้ในโรงงาน

5. ขยะอันตราย เช่น กระป๋องสเปรย์ ถังสี ถ่านไฟ แบตเตอรี่ ฯลฯ จัดการโดยการจัดเก็บไม่ให้รั่วไหล เตรียมขนส่งบริษัทรับกำจัดขยะอันตรายที่ได้มาตรฐาน

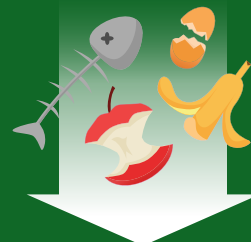
6. ขยะห้องน้ำ เช่น ทิชชู ผ้าอนามัย ผ้าอ้อมสำเร็จรูป ฯลฯ จัดการโดยนำไปกำจัดในเตาเผาขยะมูลพิษต่ำ

เปลี่ยน “ขยะย่อยสลายได้” เป็น “รายได้”

ผลจากการจัดการขยะภายใต้แนวคิด “Zero Waste” ส่งผลให้สามารถจัดการขยะย่อยสลายได้ จนสามารถสร้างรายได้ และลดรายจ่ายให้กับองค์กรอีกด้วย

ขยะย่อยสลายได้

เศษอาหาร เศษผัก และวัสดุเหลือทิ้ง เช่น เปลือกกาแฟเชอร์รี่ วัชพืช ที่ดึงออกจากแนวกันไฟ เป็นต้น

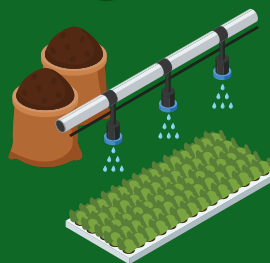
นำมาผ่านกระบวนการแปรรูปในรูปแบบต่างๆ ให้เป็น

ผลประโยชน์

สร้างรายได้ 436,600 บาท/ปี

ผลิตปุ๋ย ประมาณ 2 ตัน และไส้เดือนจำนวนหนึ่ง ใช้บำรุงแปลงผัก

ผลิตผัก ได้ 2 ตัน 28 ชนิด คิดเป็นมูลค่าประมาณ 76,000 บาท/ปี เป็นต้น

อุทยานศิลปวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2561 - ปัจจุบัน

พื้นที่โครงการ
313 หมู่ 7 บ้านป่าจ๊ว
ตำบลรอบเวียง
อำเภอเมืองเชียงราย
จังหวัดเชียงราย
พื้นที่ 150 ไร่

ผู้รับประโยชน์
เยาวชนที่ผ่านการอบรม
ประมาณ 500 คน
นักท่องเที่ยวเข้าชม
13,686 คน/ปี

ความเป็นมา

“อุทยานศิลปวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง” หรือที่รู้จักกันในนาม “ไร่แม่ฟ้าหลวง” เดิมเป็นสำนักงานของมูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทยฯ (ชื่อเดิมของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ) และเป็นสถานที่ “ปลูกคน” โดยเป็นที่พักอาศัยของเยาวชนชาวไทยภูเขาที่ได้รับพระราชทานทุนการศึกษาให้ได้มาเรียนหนังสือในโรงเรียนในจังหวัดเชียงราย นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นนอกห้องเรียนอีกด้วย ต่อมาได้พัฒนาเป็นศูนย์กลางด้านศิลปวัฒนธรรมล้านนา รวบรวมความรู้และเก็บรักษา งานพุทธศิลป์เก่าแก่ สถาปัตยกรรมล้านนา ศิลปวัตถุจากไม้สัก และโบราณวัตถุอายุกว่าศตวรรษ และมีนิทรรศการหมุนเวียนของศิลปินด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ภายในประกอบด้วยลานพระรูปปั้น สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร และหอคำหลวง หอคำน้อย ศาลาแก้ว และหอแก้ว ท่ามกลางบรรยากาศสงบร่มรื่นด้วยพันธุ์ไม้ น้อยใหญ่และสระน้ำ จนเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญแห่งหนึ่งของภาคเหนือ ทั้งยังเป็นสถานที่ต้อนรับ อาคันตุกะระดับประเทศหลายครั้ง

การดำเนินงานในปี 2561

• โครงการจัดเก็บข้อมูลศิลปวัตถุ อุทยานศิลปวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง

ในปี 2561 ที่ผ่านมา มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้จัดทำข้อมูลศิลปวัตถุโบราณ จำนวน 2,421 รายการ ลงระบบฐานข้อมูล ตามมาตรฐานหลักการ จัดการพิพิธภัณฑ์ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการ พัฒนาสื่อเรียนรู้และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ล้านนาต่อไป

“พระปราสาท” พระประธานภายในหอคำหลวง

• งานสระเกล้าดำหัว

จัดขึ้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2561 ซึ่งเป็นประเพณีสงกรานต์ ตามขนบธรรมเนียมล้านนาโบราณ ภายในงานได้อัญเชิญพระพุทธรูปไม้โบราณจำนวน 16 องค์มาประดิษฐาน พร้อมกันนั้นยังให้ผู้คนได้สรงน้ำพระผ่านรางพญานาคด้วยน้ำขมิ้นส้มป่อย ประเพณีสระเกล้าดำหัว เป็นประเพณีโบราณที่สืบทอดต่อกันมา เปรียบเสมือนการขอขมาต่อผู้ใหญ่ที่เราเคารพรัก เป็นการอนุรักษ์ประเพณีโบราณที่นับวันยิ่งจะเลือนหาย

• งานกรองผกาบูชาพระคุณ

จัดขึ้นเมื่อวันที่ 18-20 กรกฎาคม 2561 เพื่อสักการะและรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในวาระครบรอบ 23 ปี แห่งการสวรรคต ผู้คนที่มาร่วมงานจะนำขันดอกไม้ (การจัดพานพุ่มอย่างล้านนา) มาสักการะต่อหน้าพระรูปของสมเด็จพระเจ้า ด้วยความสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณทั้งในด้านการยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวไทยภูเขา การสาธารณสุข และการศึกษา ภายในงานยังเชิญศิลปินจัดดอกไม้ระดับประเทศมาสร้างสรรค์ขันดอกไม้ แล้วจัดเป็นนิทรรศการขันดอกไม้ เปิดให้บุคคลภายนอกเข้าชม เพื่อเป็นการอนุรักษ์ประเพณีไว้ให้เยาวชนรุ่นหลังได้ศึกษา

โครงการต้นแบบ

โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2531 - ปัจจุบัน

พื้นที่โครงการ

106,980 ไร่
(ตามการดูแลจริงในปัจจุบัน)
ครอบคลุม 29 หมู่บ้าน
บนเทือกเขานางนอน
จังหวัดเชียงราย

ผู้รับประโยชน์

1,746 ครัวเรือน
ประชากร 11,000 คน

ความเป็นมา

เป็นโครงการต้นแบบการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน ภายใต้การดำเนินงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ก่อตั้งเมื่อปี 2531 โดย สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จากพระราชปณิธาน “ฉันจะปลูกป่าบนดอยตุง” เพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิต พร้อมฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยดอยตุงอยู่ในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ แหล่งค้ายาเสพติดอันดับ 1 ของโลกในขณะนั้น เมื่อเริ่มดำเนินโครงการพบว่า ป่าถูกบุกรุกทำลายกลายเป็นภูเขาหัวโล้น ชุมชนมีสภาพความเป็นอยู่อย่างยากจนแร้นแค้นขาดโอกาสทางการศึกษา ไม่มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และประชากรส่วนใหญ่เป็นคนไร้สัญชาติ อีกทั้งยังมีกองกำลังควบคุมพื้นที่ ส่งผลให้ชาวบ้านต้องหาทางรอดด้วยการประกอบอาชีพผิดกฎหมาย เช่น การทำไร่หมุนเวียน การปลูกฝิ่น ค้ายาเสพติด และการค้ามนุษย์

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเล็งเห็นว่ารากเหง้าของปัญหาเหล่านี้ คือ “ความยากจน และการขาดโอกาส” จึงแก้ไขปัญหาพื้นฐานอย่างรอบด้าน ทั้ง “ความเจ็บป่วย ความยากจน และความไม่รู้” โดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับความมั่นคงทางสังคม และความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ ด้วยการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน สร้างงานสร้างอาชีพที่หลากหลายและเหมาะสมกับภูมิสังคม พัฒนาทักษะความรู้ในการประกอบอาชีพตลอดห่วงโซ่มูลค่า พื้นฟูธรรมชาติ และพัฒนาการศึกษาของเยาวชน โดยใช้ธุรกิจเพื่อสังคมภายใต้แบรนด์ “ดอยตุง” (DoiTung) เป็นกลไกในการสร้างรายได้ที่มั่นคงในระยะยาวให้ชุมชน เน้นการใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ คุณภาพดี ต่อยอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และผลิตด้วยความประณีตใส่ใจ โดยแบ่งหน่วยธุรกิจออกเป็น 5 หน่วย ได้แก่ หัตถกรรม เกษตร อาหารแปรรูป คาเฟ่ดอยตุง และการท่องเที่ยว

ผลการดำเนินงานพัฒนาทางเลือกที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ และกลายเป็นโครงการต้นแบบนำไปขยายผลการพัฒนาสู่ชุมชนอื่นๆ ที่กำลังประสบปัญหาในหลายประเทศ เช่น สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน และสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

โครงการต้นแบบ : โครงการพัฒนาโดยตุงฯ (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปัญหาตั้งต้น

ผลจากการพัฒนา: ชาวบ้านได้อะไร?

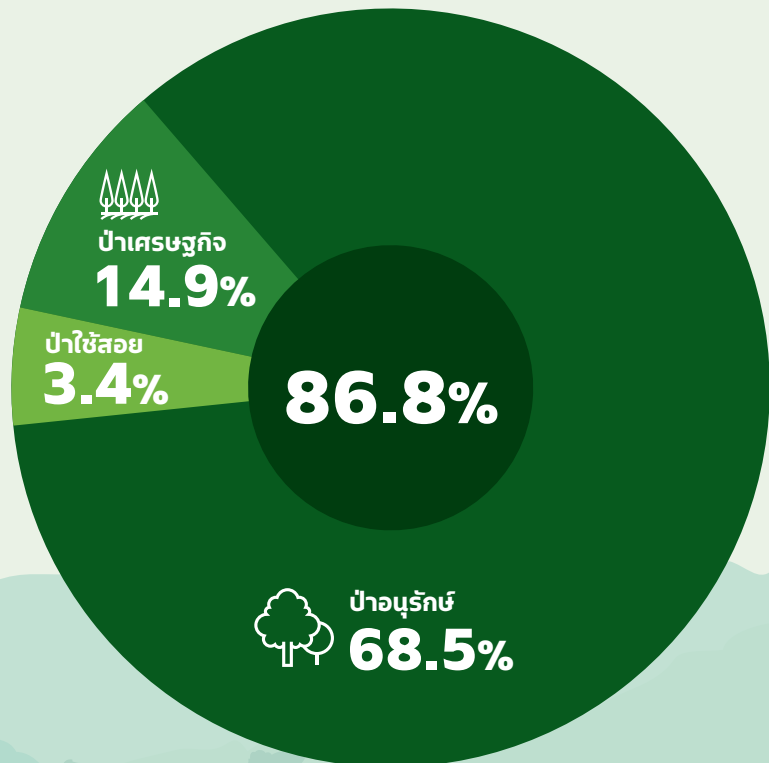
🔄 **สิ่งแวดล้อม:** การใช้ประโยชน์พื้นที่โครงการ

ในปี 2561
โครงการพัฒนาโดยตุงฯฯ มีพื้นที่ป่า

86.8%

จากเดิม
28% ในปี 2531

ป่าดั้งเดิม
28%

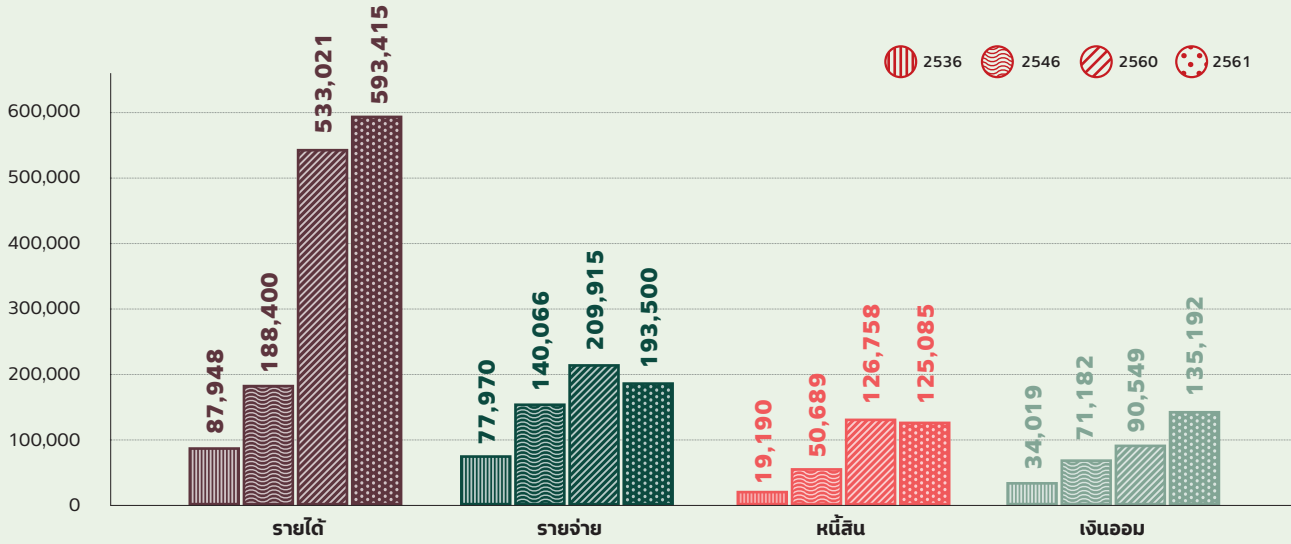

ผลสำเร็จที่สอดคล้องกับ “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” (SDGs) ของสหประชาชาติ

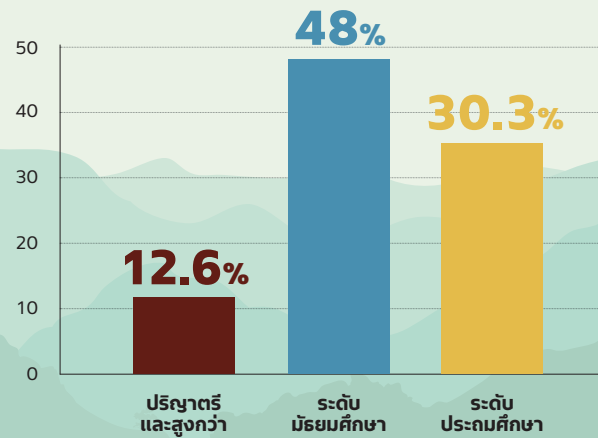
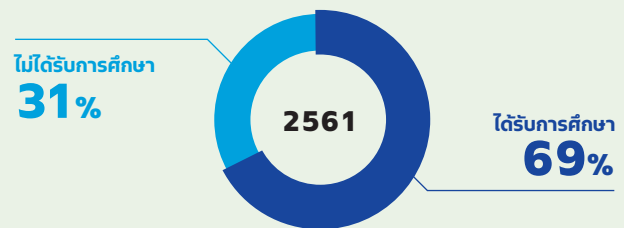
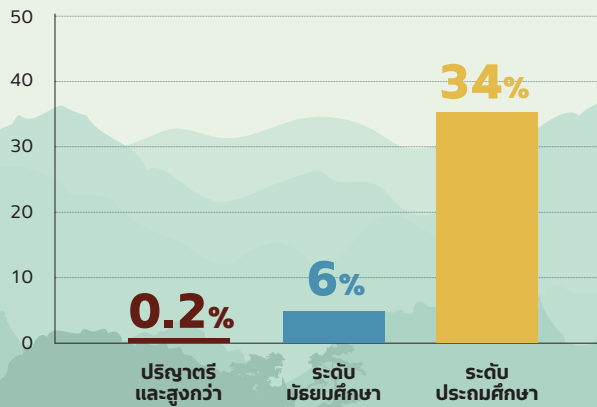
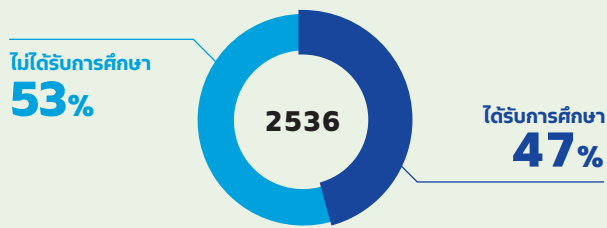

เศรษฐกิจ: เปรียบเทียบรายได้ รายจ่าย หนี้สิน และเงินออม ต่อครัวเรือน (บาท/ครัวเรือน)

หมายเหตุ : รวมรายได้ของคนในครัวเรือนที่อาศัยอยู่นอกพื้นที่ด้วย (ข้อมูลปี 2561 เป็นข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน 2560 - เดือนมีนาคม 2561)

สังคม: โอกาสทางการศึกษาของคนในชุมชน

การดำเนินงานในปี 2561

1. แปรนต์ดอยตุง DOITUNG

1.1 ยกระดับฝีมือแรงงาน

• “DoiTung & Friends 2018” (โครงการ ดอยตุง แอนด์ เฟรนด์ส 2018) จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ 3 เพื่อเปิดพื้นที่ให้พันธมิตรของดอยตุงได้มาทำงานร่วมกับทีมช่างฝีมือชนเผ่าสร้างสรรค์คอลเลคชั่นพิเศษ เพื่อเป็นตัวแทนในการเชื่อมโยงวิถีชุมชนกับวิถีเมือง ผ่านผลงานสร้างสรรค์ของตัวแทนคนเมืองรุ่นใหม่ ที่ตระหนักถึงคุณค่าของการดำเนินชีวิตอย่างมีความหมาย และมีความตั้งใจมุ่งมั่นในการพัฒนาชุมชน โดยในปีนี้ได้ นักสร้างสรรค์ 4 คน ได้แก่ พลพัฒน์ อัศวประภา, สมบัษร จิระสาโรช, กุลวิทย์ เลาสุขศรี และ ณัฐพร เตมีรักษ์ ร่วมกับศิลปินชนเผ่าจากดอยตุง ออกแบบผลงานสุดพิเศษที่สามารถสื่อสารไปยังกลุ่มคนรุ่นใหม่ในเมืองผ่านผลิตภัณฑ์ดีไซน์พิเศษกว่า 30 ชิ้น โดยจะนำรายได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายไปสนับสนุนการ “ปลูกคน” ให้พึ่งพาตนเองได้ตามพระราชปณิธานของสมเด็จพระเจ้า และเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

• การพัฒนาช่างปั้น มุลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ร่วมมือกับเทศบาลคาซามะ ในปี 2561 โดยส่งพนักงานที่ผ่านการคัดเลือก นางสาวทิพวรรณ ดวงดอกมูน เข้าศึกษาต่อ ที่ Kasama College of Ceramic Art เมืองคาซามะ จังหวัดอิบารากิ ประเทศญี่ปุ่น สถาบันที่มีชื่อเสียงทางด้านเซรามิก โดยก่อนหน้านั้นในปี 2558 มุลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านเซรามิกจากเมืองคาซามะเข้ามาถ่ายทอดองค์ความรู้และฝึกสอนคนในโรงงาน ทั้งในเรื่องการออกแบบ การใช้ดิน เทคนิคการปั้น การทำน้ำเคลือบ และการเผา เพื่อยกระดับการผลิตทุกขั้นตอน พร้อมกันนั้น ยังได้นำช่างฝีมือของดอยตุง ไปฝึกงานที่ญี่ปุ่น และนำงานฝีมือของช่างดอยตุงเข้าร่วมงาน Himatsuri งานเทศกาลเซรามิกประจำปีของเมืองคาซามะอีกด้วย

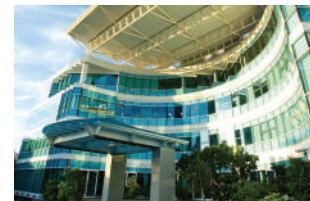
1.2 การออกแบบเพื่อความยั่งยืน

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มุ่งอนุรักษ์งานหัตถกรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาฝีมือแรงงาน และเพิ่มศักยภาพให้กับชุมชนดอยตุง ในการสร้างอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืน โดยสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าแฟชั่น “Mae Fah Luang Spring/Summer 2018 Collection” ด้วยแนวคิด “ผ้าทอมือไทยร่วมสมัย” รังสรรค์จากวัสดุธรรมชาติที่หลากหลาย และสร้างเอกลักษณ์การเป็นงานฝีมือ ECO - Friendly จนเป็นที่ยอมรับในวงการแฟชั่นทั้งในประเทศและนานาชาติ

โดยในปี 2561 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับรางวัลผู้ประกอบการธุรกิจส่งออกดีเด่น (PM Award 2018) และรางวัล Design Excellence Award (DEmark) จากผลิตภัณฑ์ “Mae Fah Luang Spring/Summer 2018 Collection” จากโครงการรางวัลสินค้าไทยที่มีการออกแบบดี โดยสำนักส่งเสริมมูลค่าเพิ่มเพื่อการส่งออก กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้รับรางวัล Good Design Award 2018 (G-mark) จากสถาบัน Japan Institute of Design Promotion (JDP) ประเทศญี่ปุ่นอีกด้วย

1.3 กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มุ่งเน้นพัฒนากระบวนการทำงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

• พลังงานหมุนเวียน

ในกระบวนการผลิตได้นำ “พลังงานหมุนเวียน” มาใช้ 2 ประเภทหลัก ได้แก่

1. พลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อผลิตไฟฟ้าโดยโซลาร์เซลล์ สามารถช่วยลดรายจ่ายได้ราว 108,000 บาท/ปี
2. พลังงานชีวมวล มาจากเศษค้าย เศษกระดาษ และกะลาแมคคาเดเมีย เพื่อผลิตความร้อนส่งผลให้ประหยัดค่าใช้จ่ายได้ 372,000 บาท/ปี รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 480,000 บาท ทำให้มีสัดส่วน การใช้พลังงานหมุนเวียนอยู่ที่ 3.7%

• ระบบบำบัดน้ำเสีย

พัฒนากระบวนการ “ระบบบำบัดน้ำเสีย” มาใช้ในโรงงานย้อมสีเส้นด้ายและโรงงานกระดาษสา ด้วยหลักการธรรมชาติช่วยธรรมชาติ เช่น บ่อเติมอากาศที่ปลูกพืช 5 ชนิด ได้แก่ กก แผลง ฐปฤาษี พุทธรักษา และผักตบชวา การเติมอากาศด้วยกังหันชัยพัฒนา ช่วยประหยัดค่าเติมอากาศไปได้ 3 เท่า

• 5 ส.

เริ่มการตรวจประเมิน “5 ส.” ครอบคลุมพื้นที่สำนักงาน กรุงเทพฯ สำนักงานโครงการพัฒนาดอยตุงฯ ศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ หอฝืน อุทยานสามเหลี่ยมทองคำ และอุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง เพื่อส่งเสริมให้พนักงานตระหนักถึงความสำคัญของการใส่ใจสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดการสูญเสีย เช่น เวลา พื้นที่ แรงงานและพลังงาน โดยประเมินมูลค่าความสูญเสียที่ลดลงได้ทั้งสิ้น 368,739 บาท

• การบริหารจัดการ

การใช้พลังงานในอาคาร

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับการประเมินระดับสมรรถนะด้านพลังงาน อาคารสำนักงานประเภท A (Very Good Performance Building) จากกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน

การดำเนินงานในปี 2561

2. ธุรกิจเพื่อสังคม

2.1 การส่งเสริมผู้ประกอบการในชุมชน

งานเทศกาลสีสันแห่งดอยตุง 2561

• งานเทศกาลสีสันแห่งดอยตุง ครั้งที่ 5

จัดขึ้นทุกวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2561 จนถึงวันที่ 27 มกราคม 2562 เพื่อเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้ฝึก และเรียนรู้ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อให้ชุมชนสามารถนำองค์ความรู้ ส่วนนี้ไปต่อยอดในอนาคต ในปีนี้มีร้านค้าจากชุมชนทั้งหมดกว่า 80 ร้าน โดยภายในงานยังมี โชว์การแสดงท้องถิ่น และกิจกรรมเวิร์กช็อปอีกมากมาย เพื่อตอบสนองความต้องการของคนทุกวัย และสามารถมาเที่ยวกันได้ทั้งครอบครัว

ธุรกิจเพื่อสังคม

• โครงการพัฒนาและวิจัยสมุนไพร

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรฯ พัฒนาองค์ความรู้ด้านสมุนไพรชนเผ่าในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุงฯ พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายหมอชนเผ่า ด้วยความมุ่งมั่นที่จะต่อยอดสมุนไพร ชนเผ่าเป็นผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ทางเลือกในอนาคต และยังเป็นการรักษาภูมิปัญญาชนเผ่าให้คงอยู่ต่อไป ซึ่งในปีที่ผ่านมาสำรวจพบสมุนไพร 220 ชนิดและตำรับยาอีก 19 ตำรับในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุงฯ

• กองทุนพัฒนาข้าวอินทรีย์

ก่อตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาช่องทางการจำหน่ายข้าวในราคาที่เป็นธรรม รวมไปถึงพัฒนาระบบผลิตข้าวอินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพ ลดต้นทุนการผลิต ทำให้เกษตรกรในโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 15 - 20 ซึ่งปัจจุบัน มีกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ 7 จังหวัดเข้าร่วมโครงการ ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา สุรินทร์ ร้อยเอ็ด ยโสธร และอุบลราชธานี รวมจำนวน 245 ครอบครัว โดยสามารถจำหน่ายข้าวรวม 146 ตันต่อปี สร้างกำไรสะสมเข้ากองทุนพัฒนา เกษตรอินทรีย์ 423,000 บาท

• โครงการสีย้อมผ้าธรรมชาติ

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ริเริ่มงานพัฒนาวิจัยผลิตภัณฑ์ผ้าทอจากสีย้อม ผ้าธรรมชาติ พัฒนาสูตรสีย้อมจากธรรมชาติเพิ่มเติมกำหนดมาตรฐาน การผลิตสีย้อมจากธรรมชาติและพัฒนาเทคนิคเพื่อให้สีติดทนและเข้มยิ่งขึ้น พร้อมทั้งขยายเครือข่ายผู้ย้อมสีจากธรรมชาติทั้งภาคเหนือและภาคอีสาน เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และผลิตภัณฑ์สีจากธรรมชาติ ทั้งนี้ โครงการย้อมสีผ้าธรรมชาติยังได้ร่วมออกแบบผลิตภัณฑ์กับนักออกแบบภายนอก เพื่อยกระดับสินค้าจากสีย้อมผ้าธรรมชาติเพิ่มเติมด้วย

- โครงการผลิตผักอินทรีย์

ธุรกิจปลูกผักอินทรีย์สามารถสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านถึง 95,160 บาท/ครอบครัว/ปี โครงการมุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้ด้านการเกษตรให้กับชุมชน สร้างความเป็นเจ้าของให้แก่ชาวบ้านกระตุ้นให้พวกเขาเรียนรู้การจัดการโรคและแมลงที่พบเพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง โดยมีแผนจะขยายผลโครงการให้ครอบคลุมชาวบ้านเพิ่มขึ้นในอนาคต

2.2 ผู้นำด้านธุรกิจเพื่อสังคม

ความร่วมมือกับธุรกิจเพื่อสังคมรายอื่นๆ

- Doitung Plus

ขยายผลลัพธ์เชิงบวกทางสังคมผ่านการขยายช่องทางจำหน่ายให้กับกิจการเพื่อสังคมที่ผ่านเกณฑ์ รวมถึงเพิ่มช่องทางการสื่อสารให้สาธารณชนทราบเกี่ยวกับความเป็นกิจการเพื่อสังคม และสร้างความตระหนักถึงปัญหาสังคมในหลายมิติ

- ECOLIFE

ร่วมกับธุรกิจเพื่อสังคม “คิด คิด” พัฒนาแอปพลิเคชัน ECOLIFE เพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการลดใช้ขยะพลาสติกแบบครั้งเดียวทิ้งโดยมุ่งเน้นไปที่กลุ่มคนรุ่นใหม่ ผ่านนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่สนใจ พร้อมทำความเข้าใจกับผู้ประกอบการร้านค้าและบุคลากรในมหาวิทยาลัย ซึ่งมีผู้ร่วมทดลองใช้แอปพลิเคชันกว่า 10,000 คน

- A-Chieve

สนับสนุนการจัดกิจกรรมงานพักฝุ่นเฟสของกิจการเพื่อสังคม A-Chieve ซึ่งมีกลุ่มนักเรียน นักศึกษาจาก 76 จังหวัด รวมแล้วกว่า 15,000 คนเข้าร่วมโครงการเพื่อสร้างความเข้าใจถึงโอกาสการประกอบอาชีพในอนาคต พร้อมกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลรุ่นใหม่ให้มีศักยภาพสูงขึ้น

การเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจเพื่อสังคม

- การสนับสนุนการดำเนินงานสมาคมธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise Thailand: SE THAILAND)

ในปี 2561 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สนับสนุนการดำเนินงาน และร่วมก่อตั้งเครือข่ายธุรกิจเพื่อสังคม (SE THAILAND) โดยปัจจุบันมีวิสาหกิจเพื่อสังคมเข้าร่วมแล้วกว่า 62 องค์กร และมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมเครือข่ายธุรกิจเพื่อสังคมในประเทศไทย จำนวน 3 ครั้ง รวมทั้งการจัดสัมมนาให้ความรู้ด้านการวิเคราะห์ตลาด และการลงทุนทางสังคมกับเครือข่ายธุรกิจเพื่อสังคม

- การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของเครือข่ายผู้ประกอบการทางสังคม

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับการทาบทามจากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการให้นำการจัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็น และความต้องการของเครือข่ายผู้ประกอบการทางสังคม (กิจการเพื่อสังคม สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน เป็นต้น) ทั้ง 4 ภาค โดยมี 147 องค์กรเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น และกำหนดแผนส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคมของภาครัฐ

การดำเนินงานในปี 2561

3. การสร้างผู้นำรุ่นใหม่

3.1 การศึกษาในห้องเรียน

การขยายผลการสอนภาษาไทย

ให้แก่นักเรียนที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่

การพัฒนาทางการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนในพื้นที่โครงการฯ จำเป็นต้องใช้ภาษาเดียวกันเพื่อสื่อสารให้ได้อย่างเข้าใจถูกต้องและทั่วถึง เมื่อพบว่ายังมีนักเรียนบางส่วนที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ จึงต้องเริ่มงานพัฒนาจากการขยายผลการสอนภาษาไทยให้แก่เด็กนักเรียนที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ให้มีประสิทธิภาพ โดยผ่านกระบวนการการเรียนการสอน 2 รูปแบบหลัก ได้แก่

1. การเรียนการสอนแบบมอนเตสซอริ (Montessori)

ในปีการศึกษา 2560 - 2561 ได้ขยายผลการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอริในระดับอนุบาลไปยังพื้นที่อื่น ๆ ในอำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เป้าหมายทั้งหมด 29 โรงเรียน 77 ห้องเรียน ดำเนินการไปแล้ว 19 โรงเรียน 50 ห้องเรียน ยังต้องดำเนินงานในปี 2562 อีก 10 โรงเรียน 27 ห้องเรียน

เป้าหมายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ขยายผล มีทั้งหมด 53 ศูนย์ 84 ห้องเรียน ดำเนินการไปแล้ว 14 ศูนย์ 27 ห้องเรียน ต้องดำเนินงานอีก 39 ศูนย์ 57 ห้องเรียน ในปีการศึกษา 2562

การขยายผลจะดำเนินการโดยครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งจะร่วมมือกับครูอนุบาลที่ศูนย์ทั้ง 5 ศูนย์ โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จะเป็นแกนนำ คอยประสานและช่วยเหลือศูนย์ที่เพิ่งรับการพัฒนามูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ส่งครูจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในโครงการพัฒนาโดยตุงฯ ไปอบรมและให้คำปรึกษาแก่ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จะพัฒนาใหม่ซึ่งจะได้เข้ามาทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของตำบล

แม่ฟ้าหลวงด้วย เป็นการหมุนเวียนครูเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นอกจากนี้ยังขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลอีกด้วย

2. การเรียนการสอนแบบการจัดการเรียนรู้โดยการสร้างสรรค์ผลงาน (Task-Based Learning: TBL)

การจัดการเรียนรู้โดยการสร้างสรรค์ผลงาน (TBL) ในโครงการสอนการอ่านเขียนภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยแบ่งกลุ่มดำเนินงาน 3 กลุ่ม

1. ปี 2560 - 2562 จำนวน 8 โรงเรียน

2. ปี 2561 - 2563 จำนวน 12 โรงเรียน

3. ปี 2562 - 2564 จำนวน 11 โรงเรียน

ทั้งนี้ คณะทำงานได้จัดตั้งศูนย์ขยายผลภาษาไทย 5 ศูนย์ ในโรงเรียนที่สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้ดีขึ้นมาเป็นแกนนำเพื่อคอยดูแลโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียง จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบปัญหาความไม่พร้อมของเด็กเมื่อเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เด็กจำนวนมากยังไม่สามารถฟังและพูดภาษาไทยได้ จึงจำเป็นต้องนำการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอริเข้าไปจัดการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและอนุบาล เพื่อสร้างความพร้อมก่อนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

• การร่วมมือกับองค์กรเอกชนอื่น ในปี 2560-2561

โรงเรียนนานาชาติเซนต์ แอนดรูวส์ กรุงเทพฯ บริษัทไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) และ บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) เข้าร่วมเป็นพันธมิตรด้านการพัฒนาการศึกษา เพื่อสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนโดยเฉพาะ Project Based Learning สื่อ ICT และ Software พร้อมร่วมประชุมวางแผนดำเนินการในปีการศึกษา 2562 โดยมี ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สนับสนุนด้านสาธารณูปโภคและสุขภาพนักเรียน โดยเฉพาะในพื้นที่ข้างเคียงโครงการพัฒนาโดยตุงฯ ในอำเภอแม่ฟ้าหลวง ผ่านการจัดทำน้ำสะอาด เพื่ออุปโภค-บริโภคใน 31 โรงเรียน ดูแลสุขภาพนักเรียนเริ่มจากเรื่องพยาธิและเหา รวมถึงปรับปรุงสภาพอาคารบ้านพักครู

3.2 การศึกษานอกห้องเรียน

“เจ็บ จน ไม่รู้” คือสาเหตุของความยากลำบากในอดีตของดอยตุง เรื่องของการศึกษา เป็นเรื่องที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการสานต่อความยั่งยืนของชุมชนต่อไปในอนาคต

กิจกรรมสร้างพื้นฐาน 2561

- พื้นที่การเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ปรับปรุงอาคารเดิม 2 อาคาร ให้เป็นพื้นที่เรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชนโดยแบ่งเป็น 8 ห้องประกอบด้วย ห้องสำนักงาน ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด ห้องดูหนัง ห้องครัว ห้องเต้น ห้องศิลปะ และห้องจัดกิจกรรมรวม ซึ่งเกิดจากการออกแบบร่วมกับเยาวชนและผู้ปกครอง มีเป้าหมายเพื่อเป็นพื้นที่สำหรับการต่อยอดและพัฒนาทักษะของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้ใช้เวลาว่างอย่างเป็นประโยชน์ ห่างไกลจากสิ่งยั่วยุ โดยคัดเลือกเนื้อหาที่น่าสนใจที่นอกเหนือจากเรื่องวิชาการ เกิดเป็นหลักสูตรที่พัฒนาร่วมกับเยาวชนผู้ให้บริการจำนวน 12 หลักสูตร เช่น การเสริมทักษะ การอ่าน การเสริมทักษะฝีมือและแนะแนวอาชีพ การทำกิจกรรมร่วมกับศิลปิน ทั้งในและนอกพื้นที่ การแสดงออกอย่างเหมาะสม และสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มเด็ก เยาวชน และผู้ปกครองในชุมชนดอยตุง เป็นต้น

- ค่ายเด็กไผ่ดี

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับ มูลนิธิกระต่ายในดวงจันทร์จัด “ค่ายเด็กไผ่ดี” โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เด็กในสังคมเมืองอายุระหว่าง 8-13 ปี ได้สัมผัสธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชนที่อยู่กับป่าผ่านการเรียนรู้ “ศาสตร์” และ “ศิลป์” ซึ่งเป็นหนึ่งในปรัชญาการดำเนินพระชนมชีพของสมเด็จพระเจ้า โดยเน้นการใช้หลักเหตุผล และศิลปะเป็นสื่อกลางด้วยหวังว่า จะทำให้เด็ก ๆ คิดถึงคนอื่นและสิ่งรอบตัว สามารถเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง และปรับตัวในโลกปัจจุบันและอนาคต โดยในปีที่ผ่านมาค่ายเด็กไผ่ดีได้จัดขึ้น 4 รุ่น มีเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 121 คน

หอฝิ่น อุทยานสามเหลี่ยมทองคำ

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2548 - ปัจจุบัน

พื้นที่โครงการ
บ้านสบรวก อำเภอเชียงแสน
จังหวัดเชียงราย
พื้นที่ 250 ไร่

ผู้รับประโยชน์
นักท่องเที่ยวเข้าชม
61,018 คน/ปี

ความเป็นมา

แหล่งเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์ของ “ฝิ่น” ที่ยาวนานกว่า 5,000 ปี เพื่อให้ประชาชนทั่วไปตระหนักถึงมหันตภัยจากยาเสพติด นำเสนอผ่านนิทรรศการรูปแบบมัลติมีเดียทันสมัย สร้างความน่าสนใจให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมปลูกจิตสำนึกให้ประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนให้ห่างไกลจากยาเสพติด อันเป็นการแก้ปัญหายาเสพติดด้านอุปสงค์ (Demand) ควบคู่ไปกับการดำเนินโครงการพัฒนาโดยตุงฯ ซึ่งเป็นแก้ไขปัญหายาเสพติดด้านอุปทาน (Supply)

การดำเนินงานในปี 2561

• “ค่ายเด็กไผ่ดี ทอฝัน ป้องกันยาเสพติด”

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จัดกิจกรรม “ค่ายเด็กไผ่ดี ทอฝัน ป้องกันยาเสพติด” เป็นประจำทุกปี เริ่มครั้งแรกเมื่อปี 2557 เรื่อยมาจนปัจจุบัน โดยนำเด็กและเยาวชนอายุ 9-18 ปี มาร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องยาเสพติด ตั้งแต่เรื่องราวในประวัติศาสตร์ ความรู้เกี่ยวกับพืชเสพติด ประโยชน์และโทษภัยร้ายแรงจากยาเสพติด ณ ทอฝัน อุทยานสามเหลี่ยมทองคำ เพื่อให้ความรู้ที่ถูกต้องและสร้างความเข้าใจอย่างถ่องแท้แก่เยาวชนไม่ให้หลงผิดไปกับยาเสพติด

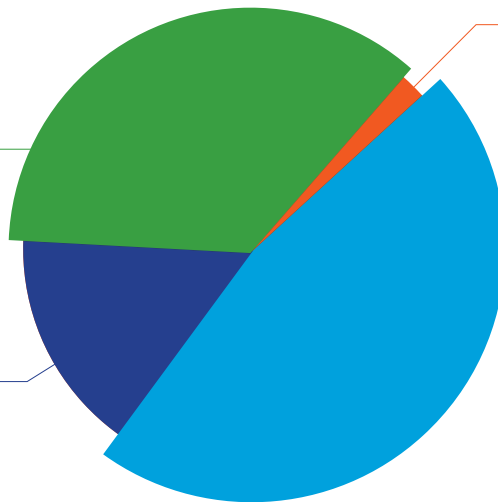
โดยในปี 2561 มีเด็กเข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น

เด็กและเยาวชน อายุ 9-18 ปี
2,237 คน

โรงเรียน
78 โรงเรียน

ชุมชนในเชียงราย
3 ชุมชน

ขยายผลสู่เด็กในโรงเรียน
ที่เข้าร่วมโครงการ
4,116 คน

เดินหน้าแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโลก ร่วม “โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจ ตามมาตรฐานของประเทศไทย” (T-VER) ตั้งเป้าปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็น “0” ในปี 2563

การดูแลสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของประชากรโลกทุกคน มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จึงร่วมส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง และมุ่งมั่นเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยหลักปฏิบัติการ “ใช้น้อย” คือ ลดการใช้พลังงานจากฟอสซิล และ “ปล่อยน้อย” คือ ลดการปล่อยมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม กระทั่งสามารถลดความเข้มของการใช้พลังงาน (หรือสัดส่วนของพลังงานที่ใช้ต่อรายได้) ร้อยละ 36 จากปี 2557 และเพิ่มการใช้พลังงานหมุนเวียนเป็น ร้อยละ 4.5 ในปี 2561

นอกจากนี้ โครงการพัฒนาอยตุงฯ ยังได้เข้าร่วม โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VER) องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดล้วนเกิดจากความร่วมมือของพนักงาน และชาวบ้านในพื้นที่

พร้อมตั้งเป้าเป็นองค์กรที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นศูนย์ ในปี 2563 โดยการชดเชยปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยทั้งหมด ด้วยคาร์บอนเครดิตที่จะได้ในปี 2563

ผลการดำเนินงานในปี 2561

โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (T-VER) ในพื้นที่โครงการขยายผล มีทั้งสิ้น 2 โครงการ ได้แก่

1. โครงการปลูกป่า สร้างคน บนวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย จังหวัดน่าน

ได้รับขึ้นทะเบียน

T-VER

โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจ

ปริมาณก๊าซเรือนกระจก
ที่คาดว่าจะลด/ดูดซับได้ จำนวน

176,704

ตันคาร์บอนไดออกไซด์ เทียบเท่าต่อปี

พื้นที่ป่าอนุรักษ์ในเขตโครงการปลูกป่าสร้างคนบนวิถีพอเพียงฯ จำนวน

130,817 ไร่

ได้รับความร่วมมือจากชุมชนในพื้นที่ในการดูแลป่าไม่ให้ถูกทำลายหรือตัดต้นไม้

2. โครงการศึกษาและพัฒนาการปลูกชาน้ำมัน และพืชน้ำมันอื่นๆ

ประเมินคาร์บอนเครดิตจากการเพิ่มความสมบูรณ์ของป่าและพื้นที่ป่า ภายใต้โครงการ T-VER เพื่อให้ทราบศักยภาพของพื้นที่ในการดูดซับก๊าซเรือนกระจก โดยการขยายคาร์บอนเครดิตจะเป็นกลยุทธ์สร้างแรงจูงใจให้ชุมชนอนุรักษ์ป่า และป้องกันไฟป่าในพื้นที่ต่อไป

โครงการศึกษาและพัฒนา การปลูกชาน้ำมัน และพืชน้ำมันอื่นๆ

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
พ.ศ. 2549 - ปัจจุบัน

พื้นที่โครงการ
ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด
46,739 ไร่

ผู้รับประโยชน์
621 ครัวเรือน 3,489 คน

ความเป็นมา

โครงการนี้เริ่มต้นมาตั้งแต่ปี 2549 เพื่อแก้ไขความยากจน และพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตแก่ผู้คนในพื้นที่ แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ การบุกรุกทำลายป่า โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนา ศึกษาและพัฒนาการปลูกชาน้ำมัน ให้เป็นพืชเศรษฐกิจของพื้นที่ ตามพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพราะชาน้ำมันมีประโยชน์ทางการแพทย์ มีราคาสูง เหมาะแก่การสร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับผู้คนในพื้นที่

การดำเนินงานในปี 2561

ในปี 2561 ที่ผ่านมา ได้เพาะกล้าชาน้ำมันจากต้นพันธุ์ดี จำนวน 206,343 ต้น โดยควบคุมอัตราการรอดมากกว่า 70% เพื่อเป็นกล้าสำหรับปลูกซ่อมและปลูกทดแทนต้นเดิม ซึ่งจะดำเนินการปลูกในปี 2562-2563 สํารวจ เก็บข้อมูลต้นชาน้ำมันรายต้น เพื่อแบ่งเกรดต้นและวิเคราะห์การเจริญเติบโต รวมไปถึงอบรมและเตรียมความพร้อมชาวบ้านในพื้นที่โครงการฯ เรื่องการตัดแต่งกิ่ง การเสียบยอด และการปรับปรุงต้นที่ให้ผลผลิตต่ำ

ในขณะเดียวกัน มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ก็ได้สนับสนุนแม่พันธุ์สุกรผสมชานให้แก่เกษตรกร 81 ครัวเรือน และไก่กระดูกดำให้แก่เกษตรกร 561 ครัวเรือน คิดเป็นมูลค่าทั้งหมด 2,187,500 บาท ซึ่งนอกจากจะเป็นการเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายแล้ว ยังช่วยปรับปรุงสายพันธุ์สัตว์ท้องถิ่นให้ดีขึ้นอีกด้วย และส่งเสริมกล้าผักสวนครัวและกล้าไม้เศรษฐกิจให้กับชาวบ้าน 696 ราย เพื่อนำไปปลูกภายในครัวเรือนเพื่อลดรายจ่าย สร้างรายได้เสริม

ในปี 2561 โครงการยังคงสำรวจข้อมูลสภาพเศรษฐกิจ สังคมของชาวบ้านในพื้นที่โครงการฯ ประจำปีตามปกติ โดยภายหลังการสำรวจก็ได้คืนข้อมูลให้แก่ชุมชนเพื่อยืนยันความถูกต้อง ก่อนนำข้อมูลไปใช้ในกาวิเคราะห์ และปรับแผนการดำเนินงานพัฒนาเชิงพื้นที่ต่อไป

ปัญหาตั้งต้น

ชุมชนมีความขัดแย้งเรื่องน้ำและที่ดินทำกิน

เส้นทางลำเลียงยาเสพติดและปัญหาผู้เสพยาเสพติด

ปลูกพืชเชิงเดี่ยวขาดการบริหารจัดการน้ำ ชุมชนมีข้าวไม่พอกิน

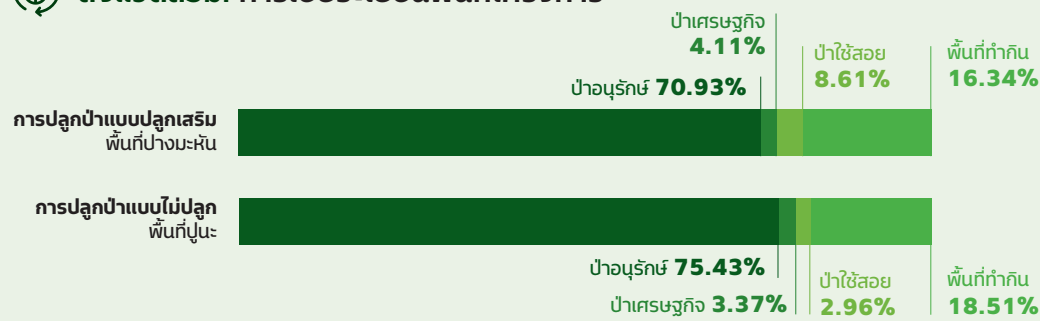
ป่าต้นน้ำถูกทำลาย

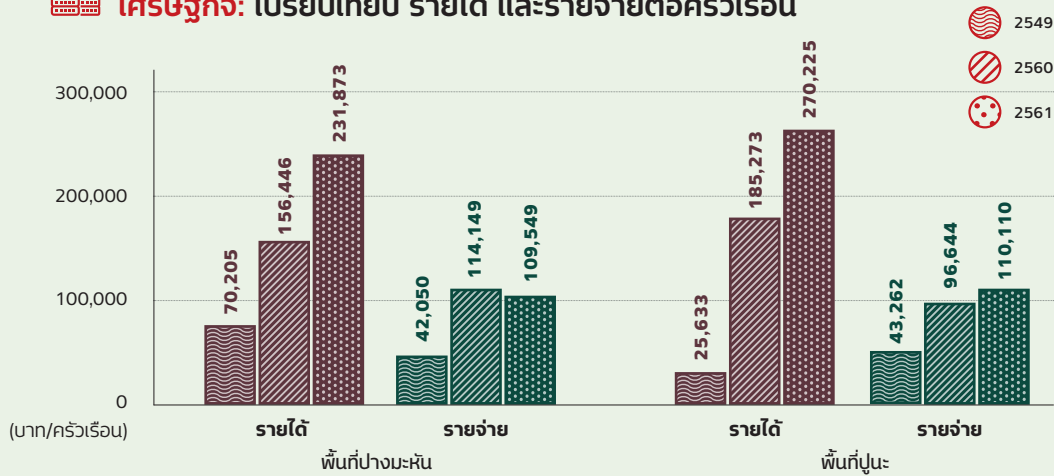
ขาดองค์ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ

ผลจากการพัฒนา: ชาวบ้านได้อะไร?

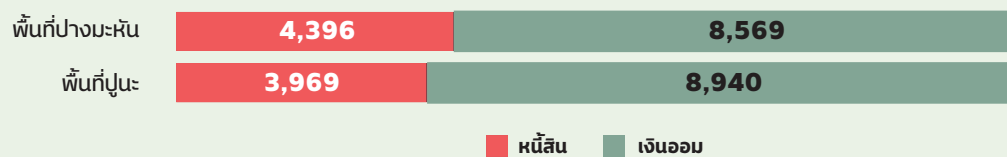
🔄 **สิ่งแวดล้อม: การใช้ประโยชน์พื้นที่โครงการ**

💰 **เศรษฐกิจ: เปรียบเทียบ รายได้ และรายจ่ายต่อครัวเรือน**

หนี้สินและเงินออม ปี 2561 (บาท/ครัวเรือน)

เปรียบเทียบการเกิดไฟฟ้า

ผลสำเร็จที่สอดคล้องกับ “เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน” (SDGs) ของสหประชาชาติ

โครงการปลูกป่า สร้างคน บนวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย จังหวัดน่าน

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
พ.ศ. 2552 - 2563

พื้นที่โครงการ
250,000 ไร่
ครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ
4 ตำบล 20 หมู่บ้าน
จังหวัดน่าน

ผู้รับประโยชน์
1,723 ครัวเรือน 7,392 คน

ความเป็นมา

โครงการปลูกป่า สร้างคน บนวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย เป็นโครงการต่อเนื่องจากโครงการบูรณาการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดน่าน ตามแนวพระราชดำริ ซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2552 โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวบ้านในพื้นที่โครงการ กิจกรรมในโครงการฯ ประกอบด้วยปรับปรุงระบบน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและชลประทาน การส่งเสริมอาชีพด้วยการพัฒนาด้านการเกษตรและปศุสัตว์ การจัดตั้งกองทุน พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และการแปรรูป ซึ่งล้วนมีเป้าหมายในการ “ปลูกคน” ตามแนวพระราชดำริ “ปลูกป่า ปลูกคน” ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และการส่งเสริมให้คนอยู่ร่วมกับป่าของ สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง กล่าวคือการปลูกป่าที่ยั่งยืนนั้น ต้องทำให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและได้รับประโยชน์จากป่า ซึ่งนอกจากจะทำให้ชุมชนไม่รุกป่าแล้ว ยังทำให้พวกเขาหวงแหนและรักษาป่าอีกด้วย

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินโครงการปลูกป่า สร้างคนฯ ระหว่างปี 2556-2560 ด้วยงบประมาณจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เพิ่มพื้นที่ป่า ควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน กิจกรรมหลักในโครงการฯ ได้แก่ การเพาะกล้าไม้ การจัดการการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่เป็นพื้นที่ป่าแยกจากที่ทำกินและที่อยู่อาศัยอย่างชัดเจน การจัดตั้งคณะกรรมการและกฎระเบียบชุมชนว่าด้วยการใช้และอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้ การปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ในพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นป่าประกอบด้วย ป่าอนุรักษ์ เพื่อเป็นพื้นที่ต้นน้ำและรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ป่าใช้สอย เพื่อเป็นพื้นที่แหล่งพลังงานและแหล่งอาหารที่บริหารจัดการโดยชุมชน และป่าเศรษฐกิจ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ที่ยั่งยืนทดแทนการพึ่งพิงพืชไร่เชิงเดี่ยว การปลูกป่าเศรษฐกิจนอกจากเป็นการลดการใช้พื้นที่ การเกษตรและการเผาไร่เพื่อเตรียมปลูกพืชไร่เชิงเดี่ยวแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นแนวกันไฟที่มีชีวิตในการป้องกันไม่ให้ไฟลามเข้าพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าใช้สอยอีกด้วย

การดำเนินงานในปี 2561

ในปี 2561 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังคงดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพผลผลิตจากป่าเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยพืชหลักที่โครงการปลูกป่า สร้างคนฯ สนับสนุนให้ชุมชนปลูกเพื่อเพิ่มรายได้ ได้แก่ กาแฟ และมะม่วงหิมพานต์ กิจกรรมที่ดำเนินการในปีที่ผ่านมา ได้แก่

- 1) การจัดอบรมการเพิ่มผลผลิตโดยใช้สารชีวภัณฑ์ และการแปรรูปผลผลิตขั้นต้น
- 2) การตรวจติดตามป่าเศรษฐกิจโดยผู้เชี่ยวชาญ
- 3) การนำผู้นำชุมชนศึกษาดูงานสวนมะม่วงหิมพานต์ในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กับเกษตรกรต่างพื้นที่
- 4) การจัดหาตลาดสำหรับกาแฟและมะม่วงหิมพานต์

โดยโครงการฯ สามารถจัดหาตลาดให้กับผลผลิตทั้งหมด ได้แก่ กาแฟทะละ จำนวน 10,636 กิโลกรัม และเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ดิบ 8,237 กิโลกรัม ซึ่งสร้างรายได้ให้กับชุมชนเป็นมูลค่ารวม 1.4 ล้านบาท

นอกจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับป่าเศรษฐกิจ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังคงติดตามการบริหารจัดการ ทรัพยากรป่าไม้โดยชุมชนผ่านมาตรการเฝ้าระวังและจัดการไฟป่า พบว่าชุมชนมีการบริหารจัดการ ไฟป่าอย่างต่อเนื่องและไม่เกิดไฟป่าขึ้นเลยในพื้นที่โครงการอำเภอท่าวังผาและสองแคว มีเพียงพื้นที่ป่า 24 ไร่ในอำเภอเฉลิมพระเกียรติที่ได้รับผลกระทบจากไฟป่า อย่างไรก็ตาม พื้นที่ป่าที่ได้รับผลกระทบลดลง จากปีฐาน (2556) ซึ่งมีพื้นที่ป่าที่ได้รับผลกระทบจากไฟป่า 76,180 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนที่ลดลงถึงร้อยละ 99

ปัญหาตั้งต้น

ธรรมชาติถูกทำลาย
ต้นน้ำน่านเป็น 45% ของ
แม่น้ำเจ้าพระยา แต่พื้นที่ป่า
กลับลดลงอย่างมาก

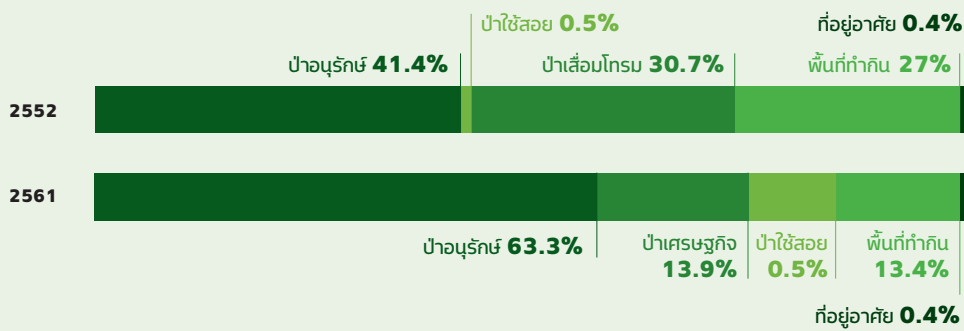
การเกษตร
เผาป่าเพื่อทำไร่หมุนเวียน
ปลูกพืชเชิงเดี่ยว แหล่งทำ
กินปนเปื้อนด้วยสารเคมี

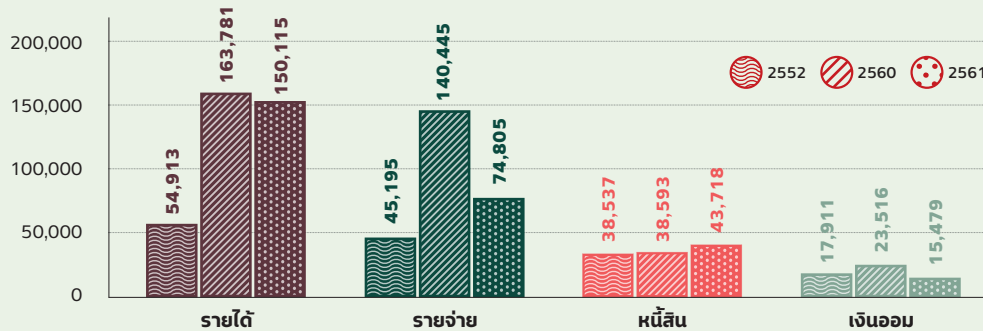
คุณภาพชีวิต
ผู้คนยากจนและไม่มี
รายได้ที่มั่นคง

ผลจากการพัฒนา: ชาวบ้านได้อะไร?

🔄 **สิ่งแวดล้อม: การใช้ประโยชน์พื้นที่โครงการ**

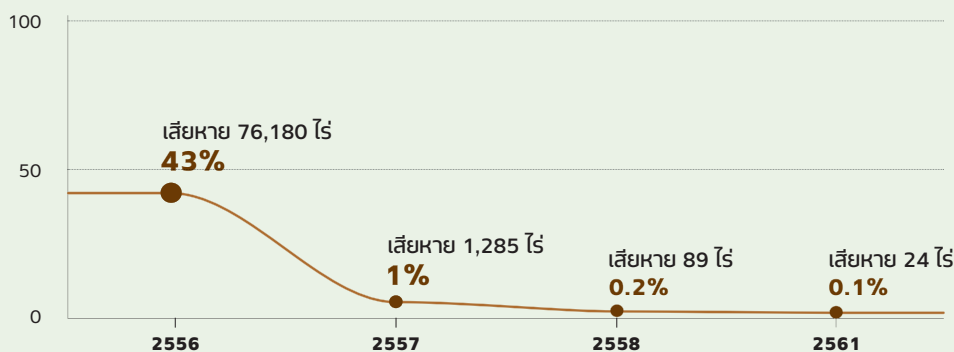

เศรษฐกิจ: เปรียบเทียบสภาพเศรษฐกิจต่อครัวเรือน (บาท/ครัวเรือน)

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2561 เป็นข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม-ธันวาคม 2560 สํารวจโดยโดยสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

เปรียบเทียบการเกิดไฟฟ้า

ผลสำเร็จ
ที่สอดคล้อง
กับ “เป้าหมาย
การพัฒนา
อย่างยั่งยืน”
(SDGs) ของ
สหประชาชาติ

โครงการร้อยใจรักษ์ ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
พ.ศ. 2561 - 2572

พื้นที่โครงการ

พื้นที่ลุ่มน้ำห้วยเมืองงาม
37,119 ไร่ ครอบคลุม
4 หมู่บ้านหลัก ได้แก่
บ้านเมืองงามเหนือ
บ้านห้วยसान บ้านห้วยเมืองงาม
และบ้านเมืองงามใต้
และ 20 หมู่บ้านย่อย
ในตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ
จังหวัดเชียงใหม่

ผู้รับประโยชน์

1,067 ครัวเรือน 4,297 คน

ความเป็นมา

โครงการร้อยใจรักษ์เกิดขึ้นเพื่อสนับสนุนมาตรการและนโยบายของรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสถียรภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงของชาติด้วยการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนสร้างทางเลือกในการดำรงชีพอย่างพอเพียง และสร้างภูมิคุ้มกันแก่ชุมชนเป้าหมายซึ่งเคยสร้างรายได้ส่วนใหญ่จากกิจกรรมผิดกฎหมายต่างๆ ให้หันมาประกอบอาชีพสุจริตแทน โดยมุ่งเน้นการสร้างตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมให้ชุมชนเห็นและเข้าใจ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตนเอง โดยมีลำดับการพัฒนา “อยู่รอด พอเพียง และยั่งยืน” เพื่อเป็นต้นแบบการแก้ปัญหาเสถียรภาพในบริบทสังคมเมืองอย่างยั่งยืนด้วยการใช้การพัฒนาทางเลือกเชิงพื้นที่ระยะยาว อย่างมีบูรณาการและรอบด้านทั้งในมิติเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม เน้นการมีส่วนร่วมสะท้อนความต้องการของชุมชนในพื้นที่ และความเป็นเจ้าของระหว่างผู้มีส่วนได้เสียทุกระดับในท้องถิ่น บูรณาการทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของคนในชุมชน ในด้านการเกษตร ปศุสัตว์ ขนประทาน หัตถกรรม การแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลผลิตการบริการ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนต่อไปได้ด้วยตนเอง

การดำเนินงานในปี 2561

- 1. ด้านระบบน้ำ** เริ่มดำเนินการพัฒนาระบบน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภคเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เห็นผลเร็วที่สุดตามความต้องการของชาวบ้าน สามารถสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อมูลนิธิฯ และภายหลังได้จัดการน้ำด้านการเกษตรเพื่อใช้ประโยชน์จากต้นทุนน้ำที่มีในพื้นที่ให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตรวมทั้งเพาะปลูกมากกว่า 1 ไร่ต่อปี
- 2. ด้านงานอาสาสมัคร** คัดเลือกและอบรม “อาสาสมัครพัฒนา” (อสพ.) จำนวน 21 คน เพื่อปฏิบัติงานในพื้นที่และเป็นข้อต่อเชื่อมความสัมพันธ์และความเข้าใจระหว่างโครงการฯ และชุมชน โดยจัดการฝึกอบรม อสพ. ที่โครงการปลูกป่า สร้างคนฯ จังหวัดน่านเป็นเวลา 48 วัน และสำรวจข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมประจำปี
- 3. ด้านปศุสัตว์** สนับสนุนพันธุ์สัตว์คุณภาพดีให้กับชาวบ้าน เพื่อเป็นแหล่งรายได้และแหล่งอาหารในครอบครัว โดยในปี 2561 ได้สนับสนุน สุกรพันธุ์ดำดอยตุง 107 ตัว ไก่กระดุกดำ 780 ตัว เป็ดเทศ 580 ตัว และเปิดไข่ 274 ตัว ให้แก่ชาวบ้านในพื้นที่โครงการฯ ทั้งสิ้น 274 ครัวเรือน นอกจากนี้จะช่วยเพิ่มจำนวนสัตว์ในพื้นที่แล้ว ยังช่วยปรับปรุงสายพันธุ์สัตว์ท้องถิ่นให้ดีขึ้นอีกด้วย
- 4. ด้านเกษตร** จัดตั้งแปลงเกษตรสาธิต 75 ไร่ เพื่อเป็นพื้นที่ตัวอย่างให้กับชุมชน หรือหน่วยงานอื่นๆ เพื่อขยายผลการพัฒนาโดยเฉพาะในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทั้ง 5 มิติ ได้แก่

น้ำ ดิน ป่า เกษตรและปศุสัตว์อย่างครบวงจร ครอบคลุมการใช้ประโยชน์ทั้งพื้นที่ดอน พื้นที่ลุ่ม หรือพื้นที่นา ทั้งยังเป็นแหล่งจ้างงานให้กับชาวบ้านในพื้นที่ สร้างรายได้รายวันอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังมีการสำรวจพื้นที่ทำกินของชาวบ้านภายในโครงการฯ เพื่อทราบถึงการใช้ประโยชน์ของที่ดิน ผลผลิตและชนิดของพืชไร่ และไม้ยืนต้น ซึ่งเป็นข้อมูลตั้งต้นที่สำคัญในการกำหนดการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ลุ่มน้ำ รวมไปถึงการส่งเสริมการเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิตและการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าต่อไป

5. ด้านการส่งเสริมอาชีพสตรี ส่งเสริมอาชีพหัตถกรรมให้กลุ่มสตรีในพื้นที่ให้พัฒนาฝีมือและมีรายได้เสริม

6. ด้านการท่องเที่ยว วางแผนปรับภูมิทัศน์เพื่อพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว สร้างความเข้าใจและแรงกระตุ้นให้ชาวบ้านมองเห็นภาพในอนาคตและเห็นประโยชน์ร่วมกัน

7. ด้านการศึกษา เน้นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยจัดให้ไปศึกษาดูงานที่โครงการพัฒนาโดยดูฯ พัฒนาและจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นวิธีการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี และปรับปรุงอาคารโรงเรียนและศูนย์เด็กเล็กให้มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมแก่การเรียนรู้ของเด็ก

8. ด้านการแก้ปัญหาหยาเสพติด มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ทหาร ฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอแม่สาย และสถาบันธัญญารักษ์ ดำเนินกิจกรรม “อาสาทำดี” รุ่นที่ 1 โดยนำผู้เสพยาเสพติดที่สมัครใจเลิกยาด้วยตัวเองจำนวน 53 ราย ทำงานร่วมกับโครงการฯ ในแปลงเกษตรสาธิต ควบคู่กับการดูแลบำบัดและฟื้นฟูอย่างใกล้ชิดของเจ้าหน้าที่ทหารและแพทย์เป็นเวลา 50 วัน มีการฝึกทักษะอาชีพ มีอาชีพที่สุจริต ทำให้รายได้สม่ำเสมอตลอดระยะเวลาที่ร่วมกิจกรรม เพื่อสร้างโอกาสแก่ผู้ติดยาเสพติดได้กลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี และสร้างทางเลือกในการประกอบอาชีพสุจริต และได้รับการยอมรับจากสังคมอีกครั้ง

ผลสำเร็จ ที่สอดคล้องกับ “เป้าหมาย การพัฒนา อย่างยั่งยืน” (SDGs) ของสหประชาชาติ

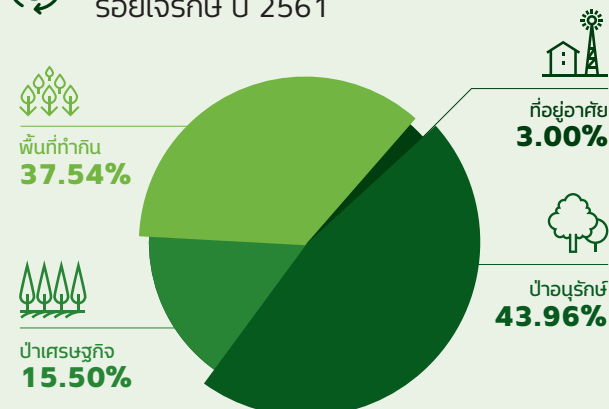

ปัญหาตั้งต้น

<p>ความยากจน ชาวบ้านขาดความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ มีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ</p>	<p>ขาดการบริหารจัดการน้ำ น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ไม่เพียงพอในหน้าแล้ง ไม่มีระบบชลประทาน ไม่สามารถใช้ น้ำเพื่อการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>ปัญหาหยาเสพติด ยังมีผู้เสพและผู้ค้า หลงเหลืออยู่ในพื้นที่ อีกริพลของกลุ่ม เครือข่ายยาเสพติด</p>	<p>การเกษตร ใช้สารเคมีการกำเริบมาก ขาดองค์ความรู้ในการกำเริบ การทำเกษตร น้ำไม่เพียงพอในหน้าแล้ง ดินเสื่อมคุณภาพ มีอัตราการตายของปศุสัตว์สูง</p>
--	--	---	--

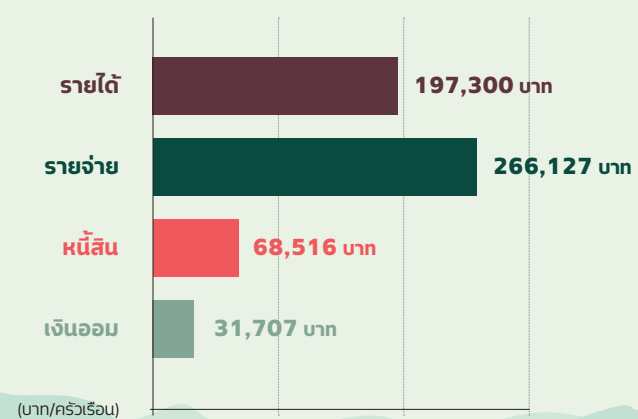
ผลจากการพัฒนา: ชาวบ้านได้อะไร?

สิ่งแวดล้อม: การใช้ประโยชน์พื้นที่โครงการ ร้อยใจรักษ์ ปี 2561

หมายเหตุ : ข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม 2560 ถึงเดือนธันวาคม 2560

เศรษฐกิจ: ข้อมูลสภาพ รายได้ รายจ่าย หนี้สิน และเงินออม โดยเฉลี่ยต่อครัวเรือน ปี 2561

โครงการพัฒนาทางเลือก เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนไทย-เมียนมา

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2561-2568

โดยเป็นโครงการขยายผลจากพื้นที่เดิม คือ จังหวัดท่าขี้เหล็กและจังหวัดเมืองสาต ที่ดำเนินงานตั้งแต่ปี 2555-2560

พื้นที่โครงการ

1. พื้นที่หนองตะยา (รัฐฉานใต้) ประกอบด้วย 4 กลุ่มบ้าน ครอบคลุม 101 หมู่บ้าน
2. พื้นที่จังหวัดท่าขี้เหล็ก (รัฐฉานตะวันออก) ประกอบด้วย 3 กลุ่มบ้าน ครอบคลุม 25 หมู่บ้าน

ผู้รับประโยชน์

1. พื้นที่หนองตะยา 4,197 ครัวเรือน 18,917 คน
 2. พื้นที่จังหวัดท่าขี้เหล็ก 965 ครัวเรือน 4,331 คน
- รวมทั้งสิ้น 5,162 ครัวเรือน 23,248 คน

ความเป็นมา

โครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อลดปัญหาเสพติดทั้งในส่วนของการปลูกฝิ่น การค้าและลำเลียงยาเสพติดในพื้นที่เป้าหมาย ด้วยการสร้างทางเลือกในการประกอบอาชีพสุจริตต่างๆ ที่มีรายได้มั่นคงเพียงพอให้แก่ชุมชน ลดปัญหาความยากจน ตามแนวทางการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดนไทย-เมียนมาได้อีกด้วย นอกจากนี้ ยังมุ่งเป้าในการเป็นต้นแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างมีบูรณาการและรอบด้าน เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่รัฐบาลเมียนมาสามารถขยายผลไปยังพื้นที่อื่นๆ ของประเทศได้ต่อไป

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินงานใน 2 พื้นที่หลักตามที่รัฐบาลเมียนมาร้องขอ ได้แก่ พื้นที่หนองตะยา อำเภอพินเลา รัฐฉานใต้ และพื้นที่ทางตอนเหนือของจังหวัดท่าขี้เหล็ก รัฐฉานตะวันออก

ปัญหาตั้งต้น

การปลูกพืชเสพติดและเป็นเส้นทางลำเลียงและค้ายาเสพติด

ขาดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

ขาดแคลนยาและวัคซีนป้องกันโรคในปศุสัตว์

ขาดองค์ความรู้ด้านการเกษตรและตลาดรองรับผลผลิต

การดำเนินงานในปี 2561

โครงการฯ มุ่งเน้นการสร้างความสำเร็จ เข้าถึง “ภูมิสังคม” ของชุมชนเป้าหมาย และดำเนินกิจกรรม Quick Hit แก้ปัญหาเร่งด่วนของชุมชน เพื่อให้ชุมชนเกิดความไว้วางใจในโครงการฯ นำมาซึ่งความร่วมมือในระยะยาวต่อไป

พื้นที่หนองตะยา อำเภอพินเลา รัฐฉานใต้

รัฐบาลเมียนมาได้ดำเนินโครงการพัฒนาทางเลือกร่องในพื้นที่หนองตะยา เพื่อแก้ปัญหาการปลูกฝิ่น โดยได้ขอให้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ให้การช่วยเหลือด้านวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ภายในปี 2561 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ดำเนินการดังนี้

1. จัดการศึกษาฐานงานด้านการพัฒนาทางเลือกร่องที่โครงการพัฒนาโดยดุงฯ และโครงการพัฒนาอื่นๆ ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ให้แก่ผู้แทนฝ่ายเมียนมาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการดังกล่าว รวมทั้งผู้นำกลุ่มปะโอ ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หลักในพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาของมูลนิธิฯ ก่อนเริ่มดำเนินงานในพื้นที่
2. เก็บข้อมูลเพื่อวางแผนพัฒนา โดยโครงการฯ ได้ลงพื้นที่ร่วมกับผู้แทนจากสำนักงาน ป.ป.ส. และรัฐบาลเมียนมา เพื่อสำรวจข้อมูลเบื้องต้นทางกายภาพ แหล่งน้ำ การประกอบอาชีพของคนในชุมชน เช่น เกษตร ปศุสัตว์ ตลอดจนพูดคุยกับชาวบ้านถึงปัญหา ความต้องการ และประเด็นศักยภาพชุมชน เพื่อนำมาพิจารณาวางแผนโครงการในระยะยาวต่อไป
3. กิจกรรม Quick Hit ส่งเสริมให้ชาวบ้านสร้างถนนอิฐบล็อกรูปตัวไอ (i-section road) โดยสนับสนุนชุดอุปกรณ์ในการผลิตอิฐบล็อกและแนะนำวิธีการสร้าง ทั้งนี้ วิธีการดังกล่าวมีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สามารถแก้ปัญหาการสัญจรภายในหมู่บ้านได้ตามความต้องการของชุมชน ใช้ต้นทุนก่อสร้างไม่สูง ชาวบ้านสามารถดำเนินการได้ด้วยตัวเอง

พื้นที่ตอนเหนือของ จังหวัดท่าขี้เหล็ก รัฐฉานตะวันออก

1. มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ลงพื้นที่เพื่อหารือกับชุมชนและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจถึงปัญหาและความต้องการของชุมชน
2. ดำเนินกิจกรรม Quick Hit แก้ปัญหาเร่งด่วนของชุมชน ได้แก่ การพัฒนาระบบน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคสำหรับหมู่บ้านและโรงเรียน โดยร่วมกับชุมชน 2 หมู่บ้าน สร้างฝายอุปโภคบริโภค 2 ฝาย ระบบท่อส่งน้ำ และถังพักน้ำรวม 5 ถัง รวมทั้งร่วมกับโรงเรียนในการทำความสะอาดบ่อน้ำเดิม ซ่อมแซมท่อส่งน้ำ และติดตั้งถังพักน้ำจำนวน 2 ถัง เพื่อสำรองน้ำให้เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค ช่วงเปิดภาคเรียน

ผลสำเร็จ
ที่สอดคล้องกับ
“เป้าหมาย
การพัฒนา
อย่างยั่งยืน”
(SDGs)
ของสหประชาชาติ

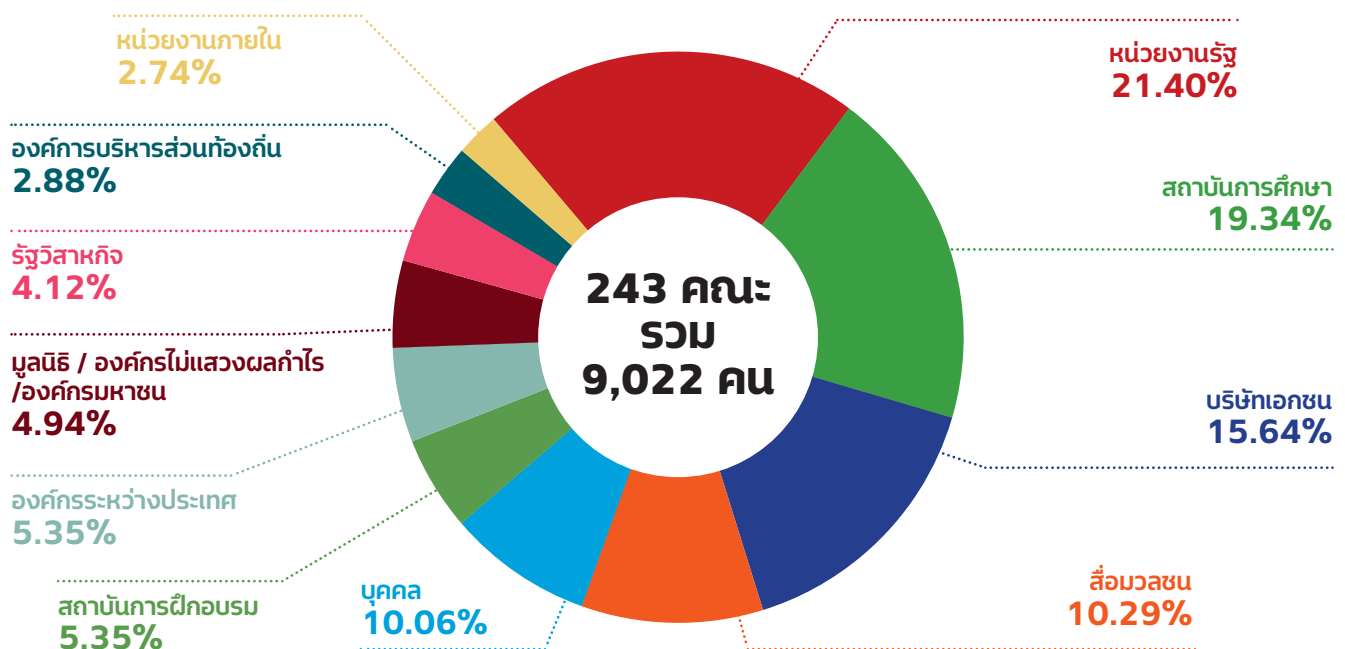

มหาวิทยาลัยที่มีชีวิต

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มีเป้าหมายที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้ชั้นนำของโลก ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน และการบริหารธุรกิจเพื่อสังคม มีความพร้อมทั้งด้านองค์ความรู้ บุคลากร สื่อ ห้องเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับจัดหลักสูตรการศึกษาดูงาน และกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเผยแพร่การพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวงให้เป็นแนวทางพัฒนาหลักของประเทศ จึงได้ริเริ่ม “มหาวิทยาลัยที่มีชีวิต” ขึ้น เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ปฏิบัติได้จริง เพื่อสร้างและจุดประกาย “ผู้นำความเปลี่ยนแปลง” ให้เกิดขึ้นในภาคส่วนต่างๆ ของสังคม และสามารถนำองค์ความรู้ไปขยายผลต่อไป นำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างสังคมที่เป็นสุขและยั่งยืน

ในปี 2561 มหาวิทยาลัยที่มีชีวิต รับผิดชอบศึกษาดูงานทั้งสิ้น

การจัดหลักสูตรนักศึกษาฝึกงาน

เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการได้เรียนรู้ เข้าใจ และสามารถนำหลักการพัฒนาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ไปใช้ในการปฏิบัติงาน รวมถึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะสร้างประโยชน์ต่อเนื่องแก่สังคม และถ่ายทอดเรื่องราวการทำงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ให้ผู้อื่นต่อไป โดยในปี 2561 มีหลักสูตรดังนี้

- การจัดหลักสูตรนักศึกษาฝึกงานนานาชาติปีที่ 7 ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน ถึง 31 กรกฎาคม 2561 มีนักศึกษาทั้งหมด 12 คน (นักศึกษาไทย 5 คนจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ University of Bath สหราชอาณาจักร และนักศึกษาต่างชาติ 7 คน จาก Columbia University, Indiana University สหรัฐอเมริกา University of Portsmouth สหราชอาณาจักร และ L'école des Hautes Etudes Commerciales de Paris สาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยแบ่งเป็น 2 โครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาแผนการตลาดและขายสินค้าออนไลน์สำหรับผลิตภัณฑ์งานฝีมือและเครื่องประดับของแบรนด์ดอยตุง และโครงการพัฒนาแผนการสื่อสารการตลาดแบรนด์ดอยตุง

- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมมือกับ Kelley School Indiana University ประเทศสหรัฐอเมริกา ในหลักสูตร AGILE (MBA ออนไลน์) โดยใช้โครงการพัฒนาดอยตุงฯ และโจทย์ Marketing Strategy in the United States for DoiTung handicraft products (กลยุทธ์การตลาดในสหรัฐอเมริกาสำหรับสินค้าหัตถกรรมแบรนด์ดอยตุง) เป็นหัวข้อเรียนของนักศึกษาปริญญาโท ชั้นปีที่ 1

- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับกรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ จัดหลักสูตรฝึกอบรมให้แก่ผู้แทนผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมา ภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพและเตรียมความพร้อมผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมา เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ระหว่างวันที่ 1 กันยายน - 1 พฤศจิกายน 2561 ณ พื้นที่โครงการร้อยใจรักษ์ ตำบลท่าตอน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้หนีภัยมีทักษะที่จำเป็นและสามารถกลับไปตั้งถิ่นฐานที่มาตุภูมิได้อย่างยั่งยืน โดยมีผู้แทนผู้หนีภัยเข้าร่วมการอบรมทั้งสิ้น 31 คน โดยเป็นผู้แทนจากศูนย์พักพิงชั่วคราวตามแนวชายแดนไทย-เมียนมา ทั้ง 9 ศูนย์ คณะกรรมการผู้ลี้ภัยชาวกระเหรี่ยง (KRC) และคณะกรรมการผู้ลี้ภัยชาวกระเหรี่ยงแดง (KnRC)

ส่วนหนึ่งของหน่วยงานภาครัฐ บริษัทเอกชน สถาบันการศึกษา ที่เข้ามาศึกษาดูงานในพื้นที่พัฒนาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ในปี 2561

คณะดูงานจากต่างประเทศ

- การศึกษาดูงานและการประชุมหารืออย่างไม่เป็นทางการว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดโดยใช้การพัฒนาเป็นกลไกนำ (UNODC GWA Colloquium)
- ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาในพื้นที่หนองตะยา ประเทศเมียนมา ฝึกอบรมที่โครงการร้อยใจรักษ์ (โครงการความร่วมมือกับรัฐบาลเยอรมันในโครงการ GPPDP)
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสวัสดิการสังคมฯ เมียนมาและผู้ติดตาม
- ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทางเลือก (Alternative Development) จาก London School of Economics
- H.E. Fernando Quiros เอกอัครราชทูตประจำประเทศไทย พร้อมด้วยภริยา
- คณะทูตานุทูตและภริยา 24 ประเทศในโครงการทูตานุทูตสัญจร
- Madame Gerda Hassfeldt ประธานสภาภคชาตเยอรมัน และอดีตรัฐมนตรีสาธารณสุข และรองประธานสภาผู้แทนราษฎรเยอรมัน
- Professor Ursula Mannle ประธาน Hanns Seidel Foundation และอดีตรัฐมนตรีสภาผู้แทนราษฎรเยอรมัน
- สถาบันฝึกอบรม Fujitsu-JAIMS

คณะดูงานภายในประเทศ

- ผู้บริหารทพ.และทีมปฏิบัติการด้านงานพัฒนาชุมชน
- ผู้แทนชุมชนในพื้นที่เป้าหมายโครงการร้อยใจรักษ์
- ผู้บริหารระดับกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ผู้บริหารระดับสูงของ Mitsui.,Co.(Thailand) Ltd.
- เลขาธิการศาลรัฐธรรมนูญ รองเลขาธิการฯ ผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ เจ้าหน้าที่
- นิสิตคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ผู้บริหารระดับกลาง มหาวิทยาลัยมหิดล
- สถาบันวิทยาการตลาดทุน
- ครูผู้นำความเปลี่ยนแปลง Teach for Thailand รุ่นที่ 5
- หลักสูตร Leadership Boot Camp สำหรับผู้บริหารระดับผู้ช่วยผู้อำนวยการ ธนาคารแห่งประเทศไทย
- หลักสูตรการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนสำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
- ผู้ต้องขัง เรือนจำดอยฮาง

การผลักดันเชิงนโยบาย

การผลักดันเชิงนโยบายระดับสากล

ในปี 2561 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เข้ามามีบทบาทอย่างกว้างขวางในด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นตัวแทนของประเทศไทยอยู่บ่อยครั้ง ในการร่วมการประชุมกับประเทศพันธมิตรหรือภาคีต่างๆ โดยมากเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคาชาและความยากจนและยาเสพติดโดยใช้การพัฒนา นำ รวมถึงการแบ่งปันองค์ความรู้และประสบการณ์จากการทำงานของโครงการพัฒนาโดยตรงฯ ซึ่งผ่านการพิสูจน์มาแล้วว่าประสบความสำเร็จ อย่างมากในการนำไปปรับใช้กับพื้นที่หลายแห่ง

โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับรัฐบาลไทยและภาคี เตรียมการสำหรับการทบทวน 'ปฏิญญาทางการเมืองและแผนปฏิบัติว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในการกำหนดยุทธศาสตร์อย่างบูรณาการและมีดุลยภาพ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด' (Political Declaration and Plan of Action on International Cooperation towards an Integrated and Balance Strategy to Counter World Drug Problem) ซึ่งจะเกิดขึ้นในปี 2562 โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มีส่วนร่วมในการประชุมหลักด้านการพัฒนาทางเลือก 2 การประชุมดังนี้

• การประชุมคณะกรรมการยาเสพติด สมัยที่ 61 (Commission on Narcotic Drugs - CND)

เมื่อวันที่ 11-17 มีนาคม 2561 คณะผู้แทนมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ร่วมเป็นคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการยาเสพติดแห่งสหประชาชาติ สมัยที่ 61 ณ กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย โดยมีบทบาทร่วมกับรัฐบาลไทยผลักดันข้อเสนอด้านการปรับโครงสร้างการดำเนินงานพัฒนาทางเลือก (EGM) เพื่อพัฒนาข้อเสนอสำหรับการทบทวนเป้าหมายยาเสพติดโลกในปี 2562 และมีบทบาทในการประชุมคู่ขนานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายยาเสพติดและการพัฒนา ร่วมกับประเทศภาคี ได้แก่ รัฐบาลเยอรมนี ไคลอมเบีย อัฟกานิสถาน และ UNODC เป็นต้น

• การประชุมผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาทางเลือก (Expert Group Meeting on Alternative Development - EGM)

จัดขึ้นระหว่างวันที่ 23-26 กรกฎาคม 2561 โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับรัฐบาลไทย เยอรมนี เปรู และ UNODC มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้หยิบประเด็นการปรับใช้หลักการพัฒนาทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดในบริบทหลังคมเมือง ซึ่งเป็นมิติใหม่ของการพัฒนาทางเลือกมานำเสนอ เพราะปัญหายาเสพติด ไม่ได้จำกัดเฉพาะในชนบทและพืชเสพติดอีกต่อไป จึงต้องมีการพัฒนาทั้งระบบเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตอย่างครบวงจร รวมไปถึงการวัดผลโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง และการฟังเสียงสะท้อนของชุมชน

การเข้าร่วมประชุมสำคัญอื่นๆ

• การประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 23 (COP 23)

ณ เมืองบอนน์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เมื่อวันที่ 6-17 พฤศจิกายน 2560 ผู้แทนมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้เข้าร่วมเพื่อเผยแพร่ผลงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และชุมชนในพื้นที่โครงการฯ ในการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มพูนศักยภาพของชุมชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ยั่งยืน

• โครงการความร่วมมือระหว่างประเทศด้านนโยบายยาเสพติดและการพัฒนา (Global Partnership on Drug Policy and Development - GPDPD)

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ) ดำเนินโครงการนี้เพื่อให้คำแนะนำด้านนโยบายแก่ประเทศที่ประสบปัญหาการปลูกพืชยาเสพติด ให้สามารถพัฒนานโยบายด้านการพัฒนาทางเลือก จนเป็นที่ยอมรับในฐานะผู้นำระดับโลก โดยในปี 2561 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ นอกจากจัดการศึกษาดูงานให้แก่คณะผู้แทนจากประเทศหุ้นส่วน ที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ และโครงการของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ที่จังหวัดเชียงราย และ จังหวัดเชียงใหม่แล้ว ยังได้ดำเนินการดังนี้

20 ก.พ. - 1 มี.ค. 61 ติดตามผลการศึกษาดูงานของคณะผู้แทนจากหนองตะยา อำเภอพินเลา จังหวัดดอยยี่ รัฐจัน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
3 - 6 ก.ย. 61 ร่วมประชุมนานาชาติเกี่ยวกับผู้หญิงในพื้นที่ปลูกพืชเสพติด ณ กรุงเม็กซิโกซิตี ประเทศเม็กซิโก

• การประชุมสุดยอดสื่อมวลชนแห่งเอเชียครั้งที่ 15 (Asia Media Summit)

เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2561 ณ กรุงนิวเดลี สาธารณรัฐอินเดีย มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้เผยแพร่เรื่องราวการดำเนินงาน ที่สอดคล้องต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs) โดยแบ่งปันประสบการณ์จากการดำเนินงานของโครงการพัฒนาดอยตุงฯ ที่ให้ความสำคัญกับการยึดคนเป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหาความยากจน และการปลูกพืชเสพติด

• การประชุม ASEAN-China-UNDP Symposium on Sustainable Development 2018

ระหว่างวันที่ 20-21 สิงหาคม 2561 ณ เมืองเสียมราฐ ราชอาณาจักรกัมพูชา โดยทางคณะผู้จัดงานได้เชิญเจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เป็นผู้นำกระบวนการพูดคุยกับชาวบ้านในหัวข้อ Sustainable Livelihood for Local Farmers and Entrepreneurs และ Enhancing Capacities and Resources of Local Government เพื่อให้ผู้แทนประเทศและองค์กรระหว่างประเทศที่เข้าร่วมการประชุมเรียนรู้มุมมองของชาวบ้านเกี่ยวกับความยั่งยืนและความเข้าใจเกี่ยวกับ SDGs และนำไปปรับใช้กับยุทธศาสตร์ของแต่ละประเทศ

เหตุการณ์สำคัญและกิจกรรมต่างๆ”

• **สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี** เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมชมการดำเนินงาน “โครงการศึกษาและพัฒนาการปลูกขาน้ำมัน และพืชน้ำมันอื่นๆ” ของ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตชาวบ้านในพื้นที่ โดยมี หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล ประธานกรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และคณะทำงาน รับเสด็จ ณ หมู่บ้านเล่าวางใหม่ ตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ 12 - 16 กุมภาพันธ์ 2561

• **สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา แร่ทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา** เสด็จพระราชดำเนินไปทรงตรวจเยี่ยมโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งดำเนินงานสนับสนุนมาตรการและนโยบายของรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดที่หมู่บ้านห้วยसान ตำบลท่าตอน อำเภอแม่ฮาด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการส่วนพระองค์ โดยมีหม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล ประธานกรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และคณะทำงาน รับเสด็จ เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2561

• งานถวายสักการะสมเด็จพระเจ้า

เป็นงานที่จัดขึ้นในวันที่ 21 ตุลาคมของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เพื่อน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทยทุกหมู่เหล่าทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต สาธารณูปโภค ตลอดจนเรื่องการศึกษาและยาเสพติด โดยมีทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไป ร่วมขบวนเดินแถวเข้าสักการะพระฉายาลักษณ์ของสมเด็จพระเจ้าคุณ โครงการพัฒนาออยตุงฯ

• รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสวัสดิการสังคม การบรรเทาทุกข์และการตั้งถิ่นฐานใหม่เมียนมา เยี่ยมชมโครงการพัฒนาออยตุงฯ

หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล ประธานกรรมการ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ให้การต้อนรับ นายแพทย์วิน เมียด เอ (Dr. Win Myat Aye) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสวัสดิการสังคม การบรรเทาทุกข์และการตั้งถิ่นฐานใหม่ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และคณะที่เดินทางมาเยี่ยมชมและศึกษาดูงานโครงการพัฒนาออยตุงฯ จังหวัดเชียงราย เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา ที่อาจนำไปปรับใช้ในเมียนมาได้ ที่มีร่วมกันโดยได้เข้าไปศึกษางานในส่วนของแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจที่ปลูกแมคคาเดเมีย และกาแฟอาราบิก้าที่เป็นพืชเศรษฐกิจหลักของโครงการพัฒนาออยตุงฯ

• สายการบิน Japan Airlines

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับสายการบิน Japan Airlines (JAL) ให้บริการเสิร์ฟกาแฟออยตุงทุกที่นั่ง ในเที่ยวบินกรุงเทพ-ญี่ปุ่น เริ่มตั้งแต่ 1 ธันวาคม 2561 ซึ่งเป็นการสนับสนุนสินค้าของโครงการพัฒนาออยตุงฯ สร้างรายได้ที่มั่นคงแก่ชุมชน และร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การทำงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ในระดับนานาชาติ

• Café DoiTung

Café DoiTung เปิดตัวผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยเป็นกาแฟระดับสเปเชียลตี (Specialty) 4 สายพันธุ์ ได้แก่ สายพันธุ์คาร์ติมอร์ (Caturmor) สายพันธุ์ทิปปิกา (Typica) สายพันธุ์กาโย (Gayo) และสายพันธุ์จาวา (Java) ในงานไทยแลนด์ คอฟฟี่ เฟส 2018 ถือเป็นการพัฒนาทักษะด้านการเกษตรของชุมชนให้ก้าวไปอีกขั้น

งบแสดงฐานะการเงิน

30 กันยายน

2561

2560

(บาท)

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	178,111,042	92,989,889
เงินสดและเงินฝากธนาคารสำหรับโครงการพิเศษ	9,081,681	27,025,422
เงินลงทุนชั่วคราว	1,488,140	969,125,248
เงินลงทุนในหลักทรัพย์ระยะสั้น	1,021,838,230	184,965,783
ลูกหนี้การค้า	36,446,472	34,117,260
สินค้าคงเหลือ	187,692,570	185,882,486
ดอกเบี้ยค้างรับ	1,749,259	5,246,480
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	22,071,592	70,636,520
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	1,458,478,986	1,569,989,088

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

เงินลงทุนในบริษัทย่อย	13,750,000	13,750,000
เงินลงทุนในระยะยาวอื่น	390,000,000	355,000,000
ที่ดินอาคารและอุปกรณ์	313,187,999	265,013,372
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	41,668	208,334
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	14,349,911	10,590,866
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	731,329,578	644,562,572

รวมสินทรัพย์

2,189,808,564 2,214,551,660

หนี้สินและทุนสะสม

หนี้สินหมุนเวียน

เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	32,975,205	32,428,237
รายได้รับล่วงหน้า	7,875,110	7,898,400
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	32,922,688	40,083,266
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	4,176,595	3,159,762
รวมหนี้สินหมุนเวียน	77,949,598	83,569,665

รวมหนี้สิน

77,949,598 83,569,665

	2561	<u>30 กันยายน</u>	2560
		(บาท)	
เงินสนับสนุนโครงการพิเศษ	199,812,059		179,568,894
ทุนสะสม			
ทุนสะสม	1,721,200,095		1,750,292,405
ทุนสำรองเงินลงทุนสนับสนุนโครงการ กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการ เปลี่ยนแปลงมูลค่าของเงินลงทุน	185,303,591		200,000,000
	5,543,221		1,120,696
รวมทุนสะสม	<u>1,912,046,907</u>		<u>1,951,413,101</u>
รวมหนี้สิน เงินสนับสนุน โครงการพิเศษและทุนสะสม	<u>2,189,808,564</u>		<u>2,214,551,660</u>

งบรายได้และค่าใช้จ่าย

รายได้

รายได้จากการขายและการให้บริการ	584,578,524	552,756,196
เงินรับบริจาค	290,068,884	198,686,847
รายได้จากการลงทุน	26,440,267	29,509,484
เงินขดเคยจากประกันภัย	8,186	12,938,010
รายได้อื่น	65,077,738	301,168,735
รวมรายได้	<u>966,173,599</u>	<u>1,095,059,272</u>

ค่าใช้จ่าย

ต้นทุนขายและต้นทุนการให้บริการ	243,779,644	219,846,979
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริการ	176,520,858	171,717,809
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	531,216,651	427,799,495
รวมค่าใช้จ่าย	<u>951,517,153</u>	<u>819,364,283</u>

รายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย

	14,656,446	275,694,989
--	------------	-------------

รายงานประจำปี 2561

1. รายงานประจำปี 2561 ฉบับนี้ครอบคลุมระยะเวลาการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2560 - 30 กันยายน 2561

กุมภาพันธ์ 2563

สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2563 โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

จัดพิมพ์โดย:

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
1875/1 ถนนพระราม 4 แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 ประเทศไทย
โทรศัพท์ : 0-2252-7114
www.maefahluang.org

พิมพ์ที่:

บริษัท เอเอ็นที ออฟฟิศ แอ็กซ์เพรส จำกัด
464/2 ซอยเทอดไท 33 แขวงดาวคะนอง เขตธนบุรี กรุงเทพฯ 10600
โทรศัพท์ : 0-2878-8936
www.antoffice.com

ISBN 978-616-7681-34-4

รายงานฉบับนี้พิมพ์ด้วยกระดาษรีไซเคิล 100% และใช้หมึกธรรมชาติผลิตจากถั่วเหลือง (Soy Ink)

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage